

1929 február 28.

Beethoven-zongora-
Cecil Dixon zongora-
23: Tanczene.
Gardi (sopra): hang-
Petrelle »Jone« c.
Róma, 13: Rádió
»J Moschettieri Al-
ttjének közv.
us 2. — Budapest,
verseny. Szünet-
gányzene; 13: Idő
és; 17.40: Zene-
9.15: »A hamburgi
perett előadása a
elés, időjárásjelen
a cigányzene.
azene, Lola Rubín-
sznó közreműködé-
ardi hangverseny-
9.50: Egy operett
hangverseny.
hangverseny 20.
hangverseny és
ból. — 5 G. B. Da-
15: Zongora sex-
ne; 20: Fr. L'Er-
berájának közvet-
idson (hegedű) és
hangverseny.
ana-est, zenekari
akubicek hangver-
működésével.
metana: Die ver-
erájának közv. —

DETESEK
20 5 lej, vastagabb
apróhirdetés 5 lej,
zalai kedvezmény
re fizetendő jelzés
unk, ha portó bélyeg
csatolunk díj 250 lej,
ok 150 lej.

Hajhullás
és hajkorpa ellen
legjobb szer az
„Egger-Petrol”
szappan minden
gyógyszertárban és
drogeriában

Kunwald
Cuij, Str. Vlahuta
(volt Bolyai-u.) 3.
Telefon 1-47 szám

üvegcsiszoló és
tükörfar. Tábla-
vevő raktár és
üvegcsiszoló vállalat
tűzvesztő uja
főnörszása

SÉG

EL
L

SZEFKESZTŐ
Ejéltől
KIADÓHIV
SIC. I
EJÉLTŐL
Egy é
Nagyedé
Egy óra

ira 5 lej

Dl. Ramaseter
I. Diszter 2. Ilc. 8.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

X évtilyam 49. szám
1929 Március Péntek 1
5689 év I. Adár 19

A naptár-ügy is zsidókérdés?

Voltaképpen milyen szerepe van a zsidóságban abban, hogy a húsvétot az ő, vagy az új naptár szerint ünnepeljük meg az idén? Természetesen semmi, de az az ominózus naptárügy, ami napról-napra jobban nyugtalanítja a falvak lakosságát lassanként mint a nyíri más hasonló probléma, a zsidókérdés területére csap át. A romániai szent szinódus úgy határozott, hogy a naptáregyesítés logikus végrehajtásaképpen a húsvétot ez idén március 31-én fogják megünnepelni. A falusi lakosság között hatalmas agítáció indult meg, hogy a húsvét a régi görög naptár szerinti időpontra essék, vagyis május 5-re s már az agítáció első napjaiban azzal érveltek, hogy a görögkeleti húsvét nem előzheti meg a zsidó húsvétot.

Amikor a falvakban nekiszabadult agitáció már veszedelmesebb méreteket kezdett ölteni, úlesre hívták össze a szent szinódust, amelynek tagjai hosszas és szenvedélyes vita után úgy döntöttek, hogy a húsvétot az egész országban március 31-én fogják megünnepelni, és ezt a határozatot pásterlevél formájában közzélik az összes hívőkkel is.

A pásterlevélnek azonban nem sikerült tisztáítani a kedélyeket, az agitáció tovább tartott, sőt egyre jobban fajult el. Az újabb agitáció azonban csaknem kizárólag Besszarábiára szorítkozott, az erdélyi, bukovinai és régi falvak minden különösebb emóció nélkül, vele tudomásul a szinódus határozatát, Besszarábiából viszont a parasztek nyugtalanságáról valóságos rémhíreket közöltek napról-napra a bukaresti lapok. A besszarabiai agitátorok előbb azzal operáltak, hogy a szent szinódus, ugyanakkor amikor március 31-én fixirozta a húsvét dátumát, bejegyeztett abból, hogy akik akarják, május 5-én ünnepeljenek meg a húsvétot. E hírek hatása alatt a szent szinódus újból leszögezte, hogy kizárólag május 31-én végezhető el a pápaság a húsvéti ájtalosságot.

A szinódus ez újabb határozatát Besszarábiában csak növelte a nyugtalanságot. De hogy ez az egész naptárügy csaknem kizárólag Besszarábiára lokalizálódik világosan bizonyítja, hogy ugyanazok a kezek játszanak közre, amelyek a besszarabiai kommunizmus kísérletét idézik. Egyszóval ez a naptárügy is a kormánybuktató kampányhoz tartozik. Annak a második felvonása. Epolyan erőteljes akár az első felvonás. Mert a falvakban — és itt kapcsolódik bele a zsidókérdés a naptárügybe — a bizonyos helyekről sugalmazott ügynökök azzal agitatnak, hogy jönni fog az antikrisztus, mert a kormány és a főpápaság eladta a pravoszláv húsvétot a zsidóknak.

Igy lesz a naptárkérdésből, amely valójában jelszavakkal indul meg, politikai kérdés sőt igen fontos ütköző pontja a különböző politikai érdekeknek. Nekünk a magunk részéről semmi kifogásunk sincsen az ellen, ha az ellenzéki pártok össze akarják mérni erejüket

a kormánnyal és meg akarják ütközni vele. De annyit jogosan elvárhatunk, hogy bennünket hagyjanak ki ebből a játékból mert igazán semmi kedvünk sincsen ahhoz, hogy az ilyen ügynö-

zetti kormánybuktató kampányban a zsidókérdés legyen a vezérszólam. A kormány végül is — reméljük — meg fogja találni a legmegfelelőbb utat, amely kellő tekintettel van a vallásos ér-

zékenységre is, de mégis erős kézzel teszi egyszersmindkorra lehetetlenne ezt a nagyon is veszélyes területre kalandozó naptáragitációt.

Leszavazták a német kormány ellen beadott bizalmatlansági indítványt

Müller-Franken a nagykoalícióról tárgyal

Berlin, február 28. A birodalmi gyűlés mai ülésén elfogadták a jugoszláv-német kereskedelmi szerződést, majd szavazás volt a bizalmatlansági indítványok felett. A gyűlés többsége a kommunis táknak a birodalmi kormány és külön Groener hadügyminiszter ellen beadott bizalmatlansági javaslatát elvetette. A kommunis tákkal szavaztak az első indítványnál a német nemzetiek és az emzeti szocialisták is. A hadügyminiszterrel szembeni bizalmatlansági javaslatnál a német nemzetiek tartó-

zkodtak a szavazástól. Az ülés végén a centrupárt szóno-ka szóvá tette a speyeri és ludwigshafeni Rajna-hidak építése elhalasztásának ügyét. Az interpellációt kiadták a közlekedésügyi miniszternek, aki a holnapi ülésen válaszol. Berlin, február 28. Müller-Franken kancellár ma hosszabb megbeszélést folytatott Stresemann külügyminiszterrel a nagykoalíció megalakításáról, majd Stegerwald kereste fel a kancellárt a centrupárt részéről s ugyan-

csak a nagykoalíció érdekében folytatott a kancellárral eszmecsere-t. Stresemann a kancellárral folytatott mai megbeszélései során tudára adta a kancellárnak is közeli visszavonulási szándékát, de biztosította a kancellárt arról, hogy lemondása csak majd akkor következhet be, amikor a szakértő-konferencia befejezte tanácskozásait és amíg már biztosak lesznek afelől, hogy a külügyminiszter személyében beálló változás nem fog káros következményeket maga után vonni.

A liberálisok újabb erélyes akciót kezdenek a kormány ellen

A kulisszák mögött tovább zajlik a besszarabiai kérdés. Jorga feltűnéstkelő cikke a liberálisok készülődéseiről. Bonyolódik a főváros volt vezetősége elleni eljárás ügye. A mai minisztertanács

(Bucuresti-Bukarest, február 28. Az Új Kelet tud.) Csütörtökön délelőtt tíz órakor minisztertanács volt Maniu Gyula elnökletével. A minisztertanács mindenekelőtt azt határozta el, hogy a parlament rendes ülészekát, amely az alkotmány értelmében március 15-ikén fogja megjelenni, június elsőjéig, vagy 15-ig meg hosszabbítja.

Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter bejelentette, hogy elkészült a bányatörvény módosításával

és az új javaslatot tíz nap múlva be is terjeszti a parlamentbe. Pan-Halippa köz munkaiügyi miniszter az új uttörvény, Raducanu népjóléti miniszter az új szövetkezeti törvények, Junian igazságügyminiszter pedig az új lakbértörvény szövegét mutatta be, végül Alevra tábornok közlekedésügyi miniszter közölte, hogy a CFR újjáépítési terveze-tele elkészült.

A minisztertanácsban Cihoski hadügy-az április 4-ikére kitűzött bukaresti községi választások ügyével s elhatározta, hogy a választásokat az új közigazgatási törvény megszavazásáig elhalasztassa.

Liberális puccs készül!

A minisztertanácsban Cihoski hadügy-miniszter és D. R. Joanitescu belügyi

alminiszter beszámoltak a besszarabiai körutjakról. A besszarabiai kérdés még mindig erősen foglalkoztatja a politikai közvéleményt. Ezzel kapcsolatban általános feltűnést keltett Jorga professzornak a Neamul Românesc című lapjában megjelent mai vezércikke. A cikk ben, amelynek az a címe, hogy „Megint komplotálnak”, Jorga megállapítja, hogy annak ellenére, hogy az országnak olyan kormánya van, amely komoly sikereket ért el és annak ellenére, hogy olyan parlamentje van, amely a kormány politikai ellenfeleinek beismerése szerint is jó törvényeket hoz,

az uralomról lekerült bizantinizmus tovább él és sőtél eszközökkel újabb puccsokat készít elő

Jorga cikkét az Adeverul behatóan kommentálja és megállapítja, hogy bár mennyire sajnálatos is, de az, amit Jorga professzor ír, megfelel a valóságnak. A liberálisok, bár egyre azt hangoztatják, hogy nem vesznek részt semmiféle kormánybuktató akcióban, titokban lázasan dolgoznak a kulisszák mögött. Bizonyos politikai körökben az elmúlt napokban komolyan beszéltek arról, hogy koalíciós kormány fogja rövidesen felváltani a jelenlegi kabinetet. A liberálisok kezében a koalíciós kormánnyal való fenyegetőzés a leghatásosabb eszköz és ezzel agitatnak a többi ellenzéki pártok körében is.

Elmult a krízis

Magánértesülésünk szerint a liberálisok által Besszarabia ügyében indított kampány komoly helyzetet teremtett a kormány számára. A régenstanács ennek hatása alatt kéréte magához a besszarabiai ezredparancsnokokat hogy

az ottani helyzetről informáltassa magát és ugyancsak a régenstanács kíváncsúságára küldte ki Besszarabiába a kormány Cihoski tábornok hadügyminiszterét és Joanitescu belügyi alminiszterét. A krízis már elmúlt, de a kulisszák mögött tovább zajlik a besszarabiai kérdés. A Curentul értesülése szerint a besszarabiai katonai parancsnokságoknál a kormány több fontos személyi változást tervez.

A liberálisok most újabb akciót hirdetnek a kormány ellen. Erre a kampányra Vaida belügyminiszternek a parlament tegnapi ülésén tett azon ismeretes bejelentése adott alkalmat, hogy a fővárosnál történt visszaélések ügyét át tette az ügyészséghez. Ez a bejelentés politikai körökben általános feltűnést keltett és különösen a liberálisok körében nagy az izgalom emiatt. Az Adeverul értesülése szerint

a liberálisok azt mondják, hogy a kormány ulmassze megy és provokáló politikát folytat

Bizonyos személyi bosszúvágyak kielégítésére, de ők ugyanilyen eszközökkel fognak válaszolni. A lap szerint a liberálisok egy egész sereg személyi támogatást készítenek elő egyes kormánypárti vezetőpolitikuskok ellen, viszont a kormányt teszik felelőssé a pártközi viszony elmérgesítéséért.

— Az Angol Bank igazgatósága helybenhagyta az új kamatlábát. Londonból jelentik: A Reutter távirati iroda közli, hogy az Angol Bank igazgatósági ülése helybenhagyta a kamatlábnak öt és félszázalékban történt megállapítását.

Szenzációs premier!
URANIA
Emden, a fantomhajó
megható három: dráma, mely az „Emden” ismert német hajó szenvedéseit és háborút mutatja be. Főszerepben: **MÜCKE** (az „Emden” kapitánya), **LEUTERRACH** (az „Emden” sorhajóhadnagya). Monopol Filmcentrala.

Nagy sikerrel folyik Marosvásárhelyen a Keren Hajjeszód-kampány

Bemutatták a „Tavaszi Palesztinában“ című új Palesztina-filmet

(Targu-Mures-Marosvásárhely, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országos Keren Hajjeszód-kampány során legutóbb Marosvásárhelyen volt egy hatalmas meeting, amelyet az új zsidó kulturházban ó. u. 5 órákor, mintegy 1200 főnyi közönség előtt tartottak meg. A város zsidóságának minden rétege képviseltette magát. A gyönyörű új terem pódiumán a zsidó testületek képviselői foglaltak helyet. A Keren Hajjeszód elnöksége: Németh Zsigmond és Senenszib Jenő, a status-quo izr. hitközség vezetője: dr. Löwy Ferenc főrabbi, Rothmann Mór elnök és Schwartz Antal. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséget Wolster Kálmán és Révész Zsigmond, az izr. Négyeletet Schwartz Antalné és Smilovits Jakabné, a Deborát Simon Mártonné, a Bené Brith páholyt dr. Löwenstein Lajos, az Erdélyi Zsidó Árvagandózt dr. Löte Lajos, a Keren Kajemetet dr. Engelberg Dezső, a Poole Cadeket Stern Antal, a zsidó ifj. Bloeket Hirsch Simon képviselték.

Németh elnök megnyitóját a megjelent testületek kiküldöttjeinek üdvözlései követték.

Dr. Weissburg Chaim volt az első szónok, aki visszatért a mozgalom multjára, összehasonlítva a mai helyzetet, egyben rámutatott arra, hogy Erdély mennyire nem teljesítette kötelességét Palesztinával szemben.

Dr. Páchel Klompus a nők munkáját

vázolja Palesztinában. Dr. Abelész az európai zsidóság szenvedését eszeleli és megjelöli az igaz utat a zsidó kérdés megoldására. Levanon az európai zsidóság ferdeségeit, talajnelküliségét, kiutközö galuthibáit hasonlítja össze a palesztinai igaz népi élettel. A meetinget dr. Wilensky hatalmas, a mozgalomnak áttekinthető képét nyújtó, nagy hatást elért szónoklata zárta be.

Este az Ujságíróklub összes termeiben ismerkedési teaestély volt, amely kedélyes hangulatban folyt le.

Hétfőn a Transzylvánia-mozgásban, Erdélyben itt először adták a legújabb Palesztina-filmet: a „Tavaszi Palesztinában“ t. A film az összes eddigi Palesztina-filmeket felülmúlja és feledhetetlen élményeket hagy maga után. Bemutattja a Keren Kajemet és Keren Hajjeszód tulajdonát képező összes területeket. A film előtt Sejovitz Béla, Hirsch Simon és dr. Weissburg Chaim konferáltak.

Kedden este 9 órákor volt a zsidó iskola nagytermében a helyicsoport kultur-estélye, melyen dr. Abelész és Levanon beszéltek. Az estélyt Kovács Áron alelnök nyitotta meg héber és német nyelven. Ugyanakkor dr. Wilensky tartott a Bené Brith helyiségében nagy érdeklődés mellett előadást Palesztináról.

A vásárhelyi Keren Hajjeszód-kampány várakozáson felüli szép eredményekkel folyik.

Nagy izgalom közepette zajlott le a Szamosvölgyi Vasut Rt. utolsó közgyűlése

A nyugdíjasok perrel akarják megtámadni a közgyűlési határozatot

Dés, február 28. Ma délelőtt 11 órákor megkezdődött a Szamosvölgyi Vasut Rt. közgyűlése, amelynek napirendjén a mult évi mérleg és a CFR-rel szemben fennálló problémák végleges rendezése szerepel. A gyűlésen gróf Vass Béla elnököl és résztvesz rajta a CFR megbízottja Moldovan bucaresti ügyvéd.

A közgyűlés megkezdése előtt Simkó nyugdíjas vasuti felügyelő a Szamosvölgyi Vasut Rt. nyugdíjasainak nevében memorandumot terjesztett az elnökséghez, amelyben kérte, szüntesse meg a vasut volt alkalmazottakak retentenes nyomorát.

Dr. Bene Ferenc izgatott hangulatban a nyugdíjasok ügyét tette szóvá. Nem fogadja el a mérleget, mert abban 1923 óta a nyugdíjalap nincs feltüntetve. Öt esztendő óta több száz egzisztencia amiatt végveszélyben forog. Köz tudomásu, hogy az állam rátette a kezét a vagyonra, elégítse ki a nyugdíjasokat is. Dr. Boca adminisztrátor és mások hozzászólása után szavazásra kerül a kérdés és a mérleget 29.092 szóval négy ellenében elfogadják. A gyűlés rendkívül izgatott hangulatban folyt tovább.

A közgyűlése a kisebbségi részvényesek nem jelentek meg. A kisebbségi

részvényesek képviselője rendkívüli közgyűlést akar összehívni.

Értesülésünk szerint a szamosvölgyi vasut összes nyugdíjasai és nyugdíjigényre jogosultjai perrel fogják megtámadni a közgyűlési határozatot a nyugdíjalap pontos el nem számolása miatt. A nagy-részvényeseket igen kellemetlenül érintette a közgyűlési tá-

madás, mert azt hitték, hogy a nyugdíjasok érdekében nem fogtak alapot találni a per megindítására és biztosak voltak abban, hogy a mai közgyűlési határozat után hamarosan le fogják tudni bizonyítani a tranzakciókat. A beigért per azonban újból hosszú időre elodázza az eladás perfektualását.

Trotzkij csak a német kormány elutasítása esetén hajlandó Csehországban letelepedni

Prága, febr. 28. A brünni kommunisták akk. Trotzkijt Csehországba akarták letelepíteni, hogy tudóbaját a Tátrában egyik szanatóriumban kezeltesse, táviratot küldöttek a volt népbiztos címére az angorai szovjetkövetséghez. Ebben megkérdezték Trotzkijt, hajlandó-e Csehországba jönni. A távirat visszaérkezett azzal, hogy címzett Angorában ismeret-

len. A brünni kommunisták erre követelül a szovjetkonzulátushoz intézték újabb táviratukat, mire a „Lidove Noviny“ közlése szerint Trotzkijtől állítólag az a válasz érkezett, hogy megvárja a német kormány döntését befutási engedélye ügyében s kedvezőtlen válasz esetén hajlandó esetleg Csehországban letelepedni, hogy tudóbaját a Tátrában

Ezrével szállítják a különvonatok a kiváncsiakat Washingtonba Hoover beiktatására

Coolidge hétfőn hagyja el a Fehér Házat

Páris, február 28. A Havas távirati iroda közli a „Newyork Herald“ washingtoni tudósítójának azon oriesülését, hogy Coolidge elnök hétfőn hagyja el a Fehér Házat.

London, február 28. Washingtoni jelentés szerint a városi hadseregnek nagy gondot okoz az elnöki beiktatásra Washingtonba érkező idegenek elhelyezése, mert a nagy hideg miatt az eddigi szokásoktól, hogy a vidéki érdeklődőket sátorában helyezték el, most el kell térni. Május első napjában máskor már egészen tavasziak az időjárás Washing-

tonban s a százazrekre menő más városi amerikaiakat barakklaborokban és sátrakban helyezik el. A különvonatok most is ezrével szállítják a kiváncsiakat, kiknek elszállásolása százazrekre emelkedő számuk miatt csaknem teljesen lehetetlen.

Coolidge hétfőn délelőtt féltizenöt órakor vonul ki a Fehér Házból s ugyan-ebben az időpontban ünnepélyes formák között tartja bevonulását Hoover, mely aktusra máris megölték minden előkészületet.

Az angol konzervatív és liberális párt egységes választási frontot alakít

A munkáspárt a hadsereg költségeinek leszállításáért

London, február 28. Az utóbbi időben a konzervatív és a liberális párt között tanácskozások folytak a közeledő választásokra vonatkozó egységes eljárás céljából.

Nincs kétség az iránt, hogy ezek a megbeszélések egy polgári egységes front megalakításának kezdetét jelentik. A Star nevű liberális lap jelenti, hogy a munkáspárt több kerülete Edgar Wallacenak, a kiváló írónak felajánlotta a jelölést. Wallace az ajánlatot valószínűleg el fogja fogadni és a választásoknál, mint a munkáspárt jelöltje, fel fog lépni.

London, február 28. Az angol hadügyminisztérium a jövő évre 40 és fél millió font sterling hitelt kér az angol hadsereg részére. A munkáspárt a képviselőházban ezzel kapcsolatban javasolni fogja hogy miután a nemzetvédelem és a nemzetköz: béke csak egy nemzetközi egyezség alapján lehet biztosítva, amely viszont minden katonai célú erő nagyobbítás megakadályozására törekszik, azért a kormány a tisztj és legénységi állomány leszállítására törekedjen és a hadsereg anyagi költségeit is kisebbitse a hasonló javaslatok

kat a genfi előkészítő lezserelési konferencián is támogassa. Ramsay Mac Donald a munkáspárt javaslatát a képviselőházban meg fogja indokolni.

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnáld az utat Marosvásárhelyre (Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárral.

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó

gyárak képviselése.

Hitelt épes egyéneknak kedvező feltételek

Marosvásárhelyen

a Zsidó Kulturházban vasárnap, március 3-án kezd meg vendéggjékát

Lydia Potoczskája

világhírű jiddis művésztársulata

Vasárnap, márc. 3-án, hétfőn, márc. 4-én és szerdán, márc. 6-án. Jegyek elővételben az Ideal illatszertárban,

Kedden, március 5-én

Szászrégenben

játszik a társulat.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon.

Saját tőkéi 85 millió lej.

Affiliált intézetek: Tordaaranyos, Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Torda, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak árai a vasut mellett. Betéteket elfogad

A C

Cionisták

A XVI. V ledik! Az szus megn július hó uttal az ide napja is. A lető deiega szánától lenértke 27-én. teh szus megn birtokába j

Már csak ka és a pu E rövid idő aista mozza (6sebb kon támaszkodv felt határozt mindt el. wish 'Agen tenül a kő egybehivása a kongressz szonyokat f lesznk a tüleiteim a vezetet mel szus hivatv hozni, amel cionista sz szövetséges gresszus fo nismus tört dicsőséges nagyobbsze a kezdetet olyan kongt a Cionista annak mind vel és mélt sunk szől n bizakodó sz cionizmus a nyitgöző ha tenni és szó gresszus tör egyszer ki ket és esett nak tenni. kileh: Mind nisták, hasz hónapokat e den rétegét A Cionista minde hala stéka művi összes cionis hogy szükse és minőség mozgalomra

Közös mu len tesz, ha Szervezet h A Cionista egész világo ratikus mozg a miénkének

LEP

ingy és zene

Név

Cím Fenti szelvény

A Cionista Világszervezet szózata a sékelért

Cionisták!

A XVI. Világkongresszus ideje közeledik! Az Intézöbizottság a kongresszus megnyitásának időpontját 1929. július hó 28-ára tűzte ki. Ez a nap egy nappal az idei sékelakció befejezésének napja is. Az egyes országokat megillető delegátusok száma azon sékelek számaától fog függeni, amelyeknek elvárásait legkésőbb 1929. május hó 27-én, tehát két hónappal a kongresszus megnyitása előtt az Executive bizottságba jut.

Már csak néhány hét áll a sékelmunka és a propaganda rendelkezésére. E rövid idő alatt kell felkészülni a cionista mozgalom történetének legjelentősebb kongresszusára. Az Exekutive támaszkodva az Intézöbizottság ismételt határozataira, elhatározta, hogy mindent el fog követni a kibővített Jewish Agency nagytanácsának közvetlenül a kongresszus lezárása utáni egybehívására érdekében. Reméljük hogy a kongresszus olyan férfiakat és asszonyokat fog választani, akik képesek lesznek a Jewish Agency vezető tiszteiben a cionista tiszmet és szervezetet méltóan képviselni. A kongresszus hivatva lesz olyan határozatokat hozni, amelyek irányadók lesznek a cionista szervezet politikájára az új szövetséggel szemben. Ez a kongresszus forduló pontot jelent a cionizmus történetében. Befejezőleg egy dicsőséges régi és kezdete egy új, még nagyobb szerű korszaknak. A véget és a kezdetet egybekapcsolni csak egy olyan kongresszus lehet hivatott, mely a Cionista Szervezetet és mozgalmat, annak minden részében megfelelő erővel és méltósággal képviseli. Felhívunk szót mindazokhoz, akik bátor és bizakodó szívvel hiszik azt, hogy a cionizmus az új feladat körében is lenyúlgozó hatalmáért fog bizonyosságot tenni és szót azokhoz is, akik a kongresszus törvényes fóruma előtt még egyszer ki akarják fejezni kételyeiket és esetleg más javaslatokat akarnak tenni. Intö szövegünk szót minden killez: Mindenki legyen a helyén! Cionisták, használjátok fel a következő hónapokat egy nagy, a zsidó nép minden rétegét átaléoló szervező munkára. A Cionista Szervezet megerősítése minden haladás előfeltétele és biztositéka művünk végleges sikerének. Az összes cionista csoportok egyek abban hogy szükség van egy mennyiségileg és minőségileg is hatalmas cionista mozgalomra.

Közös munkánk másokkal természetesen lesz, ha a cionizmus és a Cionista Szervezet hajtóereje megtorpan. A Cionista Szervezet behálózza az egész világot. A világ minden demokratikus mozgalomnak az erejét és így a miénknek is, követőinek száma sze-

rint méri meg. Mi tudjuk, hogy a zsidók százezei, sőt mondhatni a zsidó nép többsége áat van hatva a cionista eszmétől. De még nagyon sokat kell dolgoznunk, hogy a cionizmus eszmei győzelmét szervezettel és számsze-

rileg is kifejezésre juttathassuk.

Csak fáradhatatlan szervező és felvilágosító munka szerezhet öntudatos híveket a cionizmusnak, mindinkább növekvő mértékben. Ez a szervező munka most a legparancsolóbb köte-

lesség. A Cionista Szervezet végrehajtó bizottsága az 1929. február és március hónapokat sékelhónapoknak jelöli ki.

London-Jeruzsálem, 5689 Adar hó.

Chaim Weizmann, sk.
Nachum Sokolov, sk.

A parlament megsemmisítette a liberálisok által előirányzott rendkívüli hiteleket és az összegeket a tisztviselői nyugdíjalapra fordították

(Bucuresti-Bukarest, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Teodorescu az uttörvény módosítását kéri. Mirescu a CFR alkalmazottainak fizetésével foglalkozik. Rozmovan a Strojineti-i visszaélésekről számol be. Viprescu az igazságügyminiszterhez appellál a román törvény-szék elnökének egy hírlapi nyilatkoza-

ta tárgyában. Lupu a színódnak a husvéti ünnepekre való döntése ügyében szólal fel.

Alevra tábornok, közlekedésügyi miniszter Pohoantanak válaszol és kijelenti, hogy a bukovinai inségesek is kaptak gabonasegélyt. Pohoanta precíz információkat ígér. Raducanu és Saveanu hangsúlyozzák, hogy Bukoviná-

ban is osztottak ki segélyt.

Ezután a kamara megszavazta az 1928-as rendkívüli hitelek megsemmisítéséről szóló törvényjavaslatot, melylyel a liberálisok által előirányzott különböző hiteleket megsemmisítették és az összegeket a tisztviselői nyugdíjalapra fordítják.

A német kormány ajánlatot tett Romániának a vizum- és utlevélkérdés megoldására

(Bucuresti-Bukarest, február 28. Az Uj Kelet tud.) Von Mutius bucaresti németk övet a napokban kihallgatáson jelent meg Maniu miniszterelnöknel, a kivel hosszabb megbeszélést folytatott a német-román viszony normalizálást illetően. Von Mutius jegyzékbe foglalva nyújtotta át a miniszterelnöknek azokat a kérdéseket, amelyeknek alapján

a német kormány tárgyalásokat akar kezdeni Romániával.

Az átnyújtott jegyzék elsősorban a német-román kereskedelmi egyezmény problémáit részletezi. A többi problémák közül, amelyeknek megoldását a német kormány a jegyzékben ajánlja a vizum és utlevél kérdése is szerepel, valamint a két országra vonatkozó ben-

tarózkodási engedélyek kölcsönös megoldása is.

Von Mutius jegyzékét a megfelelő ügyosztályhoz küldték át tanulmányozás végett, mely sürgősen tárgyalás alá veszi az ügyet, hogy a két kormány között az érdemleges tárgyalásokat megkezdhessek.

Magyarországon, Jugoszláviában és Franciaországban ismét téltre fordult az idő

Budapest, február 28. A havazás és a hófúvások a Dunántúlon ismét forgalmi nehézségeket okoztak. A budapest-bécsi vonalon a gyors hajnali négy órától délelött tíz óráig vesztgelt Hegeyhalm állomáson és az osztrákok még ebben az időpontban sem vették át. Több menetrendszerű budapesti személyvonatnak hasonló lett a sorsa. Hóakadályok vannak újra a Győr-Szombathely-Jutas-Ceoldömök, Pápa-Csorna vonalakon is. Mindeniütt nagy apparatussal dolgoznak a hóakadályok elhárításán és a forgalom újrafelvételének lehetővé tételére.

nehézségekbe ütköznek.

München, február 28. Ingolstadt és Nemburg között a dunai jégtorlaszt ma egész napon át robbantották. Két szakasz műszaki katonák munkálataihoz kevésnek bizonyult s ezért a hatóságok a katonai parancsnoksághoz fordultak, hogy holnapra több emberrel megfelelő időpontban haladhasson előre a torlasz robbantása.

Belgrad, február 28. Ma a jugoszláv fővárosban gyenge havazás indult meg. Dalmácia kivételével mindenütt ismét fagypontra alatti hőmérséklet uralkodik. Franciaországban is országsszerte újra alászállott a hőmérséklet. A meteorológiai intézet időjárásprog-

nóza szerint élénk északi szelekkel való tozékony időjárás várható további hősüllyedéssel és lecsapodásokkal.

London, február 28. Robert Brown amerikai oceanográfus egyik tudományos folyóiratban az időjárás mesterséges irányításáról cikkezett. A mai technika — írja az amerikai tudós — lehetővé teszi az emberiség számára, hogy az időjárást befolyásolja. A tudós azt úgy képzei, hogy jégterő-flottával ugyazészaki, mint a déli sarkvidéken nagy kiterjedésű jéghegyeket le lehet választani a sarki tengerek jégárjaiból, melyek az áramlatokba jutva, befolyást gyakorolnának a kontinensek éghajlatára.

Einstein új teóriája szerint a gravitációtól épugy meg lehet szabadulni mint az elektromosságtól

Ha a gravitációtól sikerül megszabadulni, utazni lehet a világűrbe

Newyork, február hó. — Prof. H. Seidon, a newyorki egyetem természettani intézetének vezetője, nyilatkozatot közölt a lapokban azokról a nagyszerű eredményekről, s kilátásokról, melyeket Einstein új teóriája alapján megvalósíthatók lesznek.

zuhanástól kellene tartani és végül, ha ez a gravitációs kérdés tényleg megoldva, úgy könnyű szerrel fel lehet emelkedni akár a holdig s természetesen minden nehézség nélkül vissza is lehet térni ottan.

Einstein új teóriája megadja azt a gyűrűt, mely eddig hiányzott a teóriák ama láncolatához, mely megakartá állapítani az összeköttetést az elektromosság, hő, energia, világítás, hely, idő s gravitációs anyag között. Ha tényleg be fog bizonyosodni, hogy elektromosság és gravitáció egy és ugyanaz, úgy meg fogjuk kísérletelni, hogy megszabadítsuk magunkat a gravitációs erőttől, épugy, amiként bebizonyítottuk, hogy az elektromosság

hatásától is izolálhatjuk magunkat.

Ennek illusztrálására prof. Seidon, a nála egybegyűlt újságírók előtt elővett egy rudat, mely nemrégén készült egy különös összetételű fémből és azt az asztalon fekvő mágnes fölé tartotta, majd eleresztette a rudat és ime, ahelyett, hogy a mágnes magához vonzotta volna a fémrudat, az minden támasz nélkül megállott a levegőben.

«Ennyit sikerült eddig elérnünk a magnetizmus hatásánál a gravitációra — mondta a professzor. — Einstein új teóriája egy új matematikai törvényt jelent, mert rámutat az elektromosság és gravitáció közötti kapcsolatra, a miben eddig nem voltunk biztosak.»

LEPAGE zeneműosztály

CIUJ kérek

ingyen kotta

és zeneműjegyzékeket.

Név _____

Cím _____

Penti szelvényt küldje be a **Lepagénak**

28 március 1.

... hogy a nyug-
... fogak alapot
... tására és bizto-
... a mai közgyü-
... amarasan le fog-
... tranzakciókat. A
... jából hosszú időre
... referktuálását.

**... tásítása
... telepedni**

... umisták erre kö-
... zultatáshoz intézték
... re a „Lidove No-
... Trotzkijól állító-
... ett, hogy megvárja
... döntését Deuzadai
... kedvezőlen valags-
... leg Csehországban
... bóját a Tátrában

**... a kíván-
... ktatására**

Házat

... e menő más város
... káborokban és sal-
... A különvonalok
... tják a kíváncsialak,
... a százezekekre emel-
... saknem teljesen le-

... elött föltizenkettő-
... Házból s ugyan-
... ünnepélyes forma-
... bevonulását Hoover,
... meglettek minden

**... árt egysé-
... nit**

... esztőlítésért

... leszerelési konfe-
... Ramsay Mac
... t javaslatát a kép-
... ja indokolni.

... lor

alom dolga
... ne sajátja az utal
... árhelyre
... és tekintse meg
... és Réti

... hatalmas rakárak.
... Wirth, Hoffmann
... s pianinó
... visicete.
... vész fizetési feltételek

... itelb. Rt.
... s z á m

... és Nagyváradon.

... Történ, Alófehér-
... gyei Takarékpénztár
... itel r.-i. Szakszégén-
... en végez. — Enge-
... tteket elfogad

Mig Kolozsvárról egy vidéki postahivathoz került, kilopták a 80 ezer lejt az egyik pénzeslevélből

(Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári postahivatalnál ma titokzatos pénzeslevél lopásnak jöttek a nyomára. Bár a nyomozás a legteljesebb titokban folyik a postahivatalban és úgy a postán mint az illetékes nyomozóhatóságoknál megtagadják az ügyre vonatkozó felvilágosításokat, annyit sikerült megállapítani, hogy a kolozsvári postáról elküldött pénzesleve-

ket titokzatos kezek fosztogatják. A kolozsvári postahivatalhoz ugyanis a mai napon jelentés érkezett arról, hogy egy, a kolozsvári postáról, postai adminisztratív célokra elküldött 80 ezer lejes pénzeslevél, míg az egyik közeli vidéki postahivatalhoz jutott, kinyitották és a pénzeslevelet kilopták belőle. A pénz helyét újságpapírt találtak a pénzeslevélben. A nyomozás folyik.

A tanuk megesketésének eltörlését indítványozták a német birodalmi gyűlés igazságügyi bizottságában

Berlin, február 28. A birodalmi gyűlés büntetőjogi bizottságának mai ülésén a bizottság elnöke, dr. Kahl német párti képviselő, a népjog elismert szaktekintélye, szenzációs javaslatot tett. Kijelentette, hogy a-maga részéről semmi kifogása sincs az ellen, hogy töröljék a büntetőjogi az esketési eljárást. A tanuk megesketésének gyakorlatilag ma már semmi értelme sincs — mondotta a professor — s teljesen elegendő lenne, ha új szakaszt vennének fel a büntetőjogi törvénykönyvbe, amely

szertint fegyházzal bünhődik mindenki, aki a bíróság előtt hamis tanuvallomást tesz, vagy pedig elhallgatja az igazat. Koch-Weser igazságügyminiszter azonnal válaszolt, hogy egyelőre nem vállalhatja a felelősséget az esketési eljárás eltörléséért, tekintettel arra, hogy a jogszolgáltatás legnagyobb részben a tartományi kormányok kezében van, amelyek viszont súlyos aggályokkal viseltetnek az esketési eljárás tervbevetésével szemben.

Nyolc halottja volt tegnap a budapesti influenzajárványnak

Budapest, február 28. A tömeges influenzamegbetegedésekről szóló jelentések néhány nap óta általános javulást mutatnak. A kórházakban fekvő és az otthon ápolott betegek legnagyobb része már túl van a krízisen és dr. Csordás Elemér tisztifőorvos szerint néhány nap múlva már alig lesz egy-két influenzás beteg, mert a járvány kitombolta magát. A vidéki influenzamegbetegedésekről szóló jelentések is kedvezőek. Ezekből is megállapítható, hogy általános javulás állott be. Csordás Elemér tisztifőorvos a tegnapi influenzás megbetegedésekkel és halálásokkal kapcsolatban a következőket

mondotta: — A tegnapi napon a Szent László járványkórházba 34 beteget szállítottak be, tehát ugyanennyit mint tegnapelőtt. Az új influenzás betegek közül már jelentést is kaptam s ebből megállapíthatom azt, hogy igen könnyű lefolyású betegségről van csak szó. A halálzási szám tegnap sajnos, emelkedett; a Szent László-kórházban négyen haltak meg és négy beteg halt meg a kerületekben is. A halálzási szám ingadozása azonban nem megdöbbentő jelenség. Mindenesetre meg lehet állapítani azt, hogy az influenzajárvány krízisén szerencsésen túlestünk.

A Viata-nyomda hitelezői nem fogadták el az árverés eredményét

Szabadkézből adják el a Viata érték-komplexumát

(Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tud.) Alig zajlott le a millenista hadbírósi tárgyalása, mely börtönbe juttatta Sina igazgató néhány alldozatát, a Viata nyomda ügye újabb érdekességgel lép a nyilvánosság elé. Ma este, az esztendőkorán délután zajlott le ugyanis a Viata-nyomda hitelezőinek közgyűlése, mely izgalmas atinoszférában, ellenvélemények összecsapásainak közepette ért véget. Mint ismeretes, a csődhejtott Viata-nyomdat és a két-szemes palotát két héttel ezelőtt elárverezték, amikor is az egész komplexumért 6 millió hatszázötvenezer lejt ért meg egy konzorcium megbízásából dr. Pop Valér kolozsvári ügyvéd. Az ügyvéd által felajánlott összegnek azonban még a hitelező határozatán kellett keresztülmennie.

A hitelezők gyűlése elé érhető félre-melenséggel tekintettek kereskedelmi körökben. A népes értekezlet, mely Crusin táblabíró iródájában zajlott le, a hitelezők megbízottjai közötti heves vitákban telt el. A hitelezők túnyomó része követelt tartotta az az összegét,

amelyet az árverésen elérték, mert aból a hitelezők ötven százalékát sem lehet kielégíteni. A hitelezők többségét dr. Fischer József képviselte, akivel szemben dr. Roth Hugó és dr. Krausz Zsigmond azoknak a hitelezőknek a nevében jelent meg az értekezleten, akik megelégedtek az árverésen elért eladási árral.

Végül szavazás útján döntött el a kérdés, amelynek során a hitelezők többsége, akik 9 millió nyolcszázhatvanötezer lejtig vannak érvele a bukásnál, azt a döntést hozták, hogy a Viata elavására szabadkézzel nyujtanak dr. Metes esztendőmegrendőknak, aki szabadkézből fogja eladni a legjobb ajánlattevőnek a Viata érték-komplexumát. Azok a hitelezők, akik az árverés tudomásulvétele mellett foglaltak állást, 2 millió háromszáznyolcvanötezer lejt követelést mutattak fel.

Itt említjük meg, hogy Thiesz Jakab, a millenista-pár egyik vádtanúja, akit a hadbírósg millenista propaganda vádjával vád alá helyezett, nyilatkozta

tot küldött be szerkesztőségünkbe, a melyben hangsúlyozza, hogy a tárgyaláson csak azért volt a vád tanúja, mert a katonai ügyészség beidézte. Valószínűsáiban a vádlottak mellett foglalt állást, amit dr. Ohilezan védő védőbeszédében is hangsúlyozott. A védőügyvéd azonban beszédének végén szerencsét-

len véletlen folytán az ő nevét is azelőtt közölte fel, akik a vád koronatanú voltak. Két éve nem vesz részt a millenista szekta összejöveteleiben, ami Ohilezan ügyvéd is igazolhat, akivel igen gyakran volt a millenizmusról egyszem távolálló társaságban.

A nagyváradi kereskedők visszakövetelik a Lotru vámhivataltól a törvénytelenül felszámított vámkülönbözetet

A vizsgálat megállapította a Lotru vámiroda visszaéléseit

(Oradea-Nagyváradi, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet leplezte le elsőnek azokat a visszaéléseket, amelyek a báhárpüspöki Lotru-vámhivatalnál történtek, amelyeknek során a vámhivatal a törvényesnél jóval magasabb vámolási díjakat számított fel és ezzel több mint ötszáz ezer lejjel károsította meg a közönséget.

A Gyáriparosok Országos Szövetsége, az UGR, annakidején intervenált a vámvezérgazdálkodásnál a visszaélések orvoslása érdekében, ennek ellenére azonban sokáig semmi sem történt. Sőt később az összes szállítókát kitiltották a vámhivatal helyiségeiből. Hosszas intervenciók után most végre a vámvezérgazdálkodás feloldotta a szállítók kibocsátására

vonatkozó rendeletet és Anghel Stefan kolozsvári vámvezérspektori küldötte ki, hogy vezessen le vizsgálatot a vámhivatalnál történt visszaélésekkel kapcsolatban. A vezérspektori rövid vizsgálat után megállapította, hogy a Lotru-vámhivatal tényleg elkövette a visszaéléseket, magasabb vámdíjakat számított fel és öt hónap leforgása alatt több mint ötszáz ezer lejjel károsította meg a közönséget.

Anghel vezérspektori egyébként a vizsgálat eredményéről jelentést tett a vámvezérgazdálkodásnak is. Ertesülésünk szerint a nagyváradi kereskedők most visszakövetelik a vámhivataltól a törvénytelenül felszámított vámkülönbözetet.

Halálos szerencsétlenség az egeresi szénbányában

A lezuhanó széntömb megölte egy bányászt

Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tud.) Az egeresi szénbányában tegnap halálos szerencsétlenség történt. Az egyik bányában Siklódi Istvan bányász, aki egy széntömb alatt dolgozott csakánnyával, éppen ebédjét akarta elfogyasztani, amikor a feje fölé lógó széntömb hatalmas roppanással lezuhant és a szerencsétlen embert halálra zúzta.

Siklódy hörgéseire a közelben lévő

bányászok a helyszínre rohantak, de már nem tudtak segíteni haldokló társukon, aki néhány pillanat múlva ki-szenvedett. A vizsgálat a felelősség kiderítésére megindult, azonban semmi pozitív eredményre nem vezetett, mert a szerencsétlenség egyike volt azoknak a véletleneknek, amelyek a bányászors sűrű haláleseteit okozzák.

Egyhónapi türelmi időt kaptak a zugrádió tulajdonosok

Akik 30 napon belül bejelentik engedély nélküli rádiókészüléküket, mentesülnek minden büntetéstől

(Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közlekedésügyi minisztérium 20899. számú rendeletével értesítette a kolozsvári postai kerületi igazgatóságot, hogy az összes rádiófelvevő-állomás tulajdonosokat, akik ezideig nem jelentették be készülékeiket és nem kértek rádióengedélyt, mentesíti bármily büntetés alól, amennyiben egy hónapon belül szabályos formában kérelmezik meg a rádióengedélyt a közlekedésügyi minisztérium rádióigazgatóságától. A kérvényhez csupán állampolgársági bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt és kötelezvényt kell csatolni, amelyben a kérvényező kötelezi magát arra, hogy aláveti magát az összes rádióra vonatkozó törvényeknek.

A közlekedésügyi minisztériumot erre a lépésre úgy látszik az indította, hogy az utóbbi időben számtalan panasz hangzott el a rádióengedélyekkel kapcsolatban, egyes illetékes közegek visszaélései miatt. Az engedély megszerzése ezután már csupán azért szükséges, hogy a postai igazgatóságok az előfizetések érdekében nyilvántarthatassák az összes felvevő állomásokat, illetve azok tulajdonosait.

Amióta a kormány teljesen szabadá tette a rádiókészülékek felállítását, az engedély megszerzése nem ütközött semmilyen akadályba és azt mindenki

megkaphatta. A minisztérium egy-két hét alatt kiadta az engedélyt, amelyet a kérvényezők lakóhelyén működő postafőnökök továbbítottak. Ezzel szemben számtalan esetben megtörtént, hogy egyes postafőnökök különböző okokkal fogva nem adták ki a kérvényezőknek a közlekedésügyi minisztérium által kiadott engedélyeket, annak ellenére, hogy a rádiókészülékben megjelent, hogy a minisztérium approbálta számukra az engedélyt.

Itt említjük meg, a kérvényezők közül nagyon sokan nem váltják ki engedélyüket, legfőképpen mert nincs pillanatokig módjukban kifizetni kétszázötven lej díjat a verifikálásért és ötszáz lej évi előfizetési díjat. A kolozsvári postai igazgatóságon jelenleg ötszáz ilyen kiváltatlan engedély fekszik, amelyeket a postai igazgatóság, amennyiben a kérvényezők néhány napon belül nem váltják ki, visszaküldi a bukaresti postavezérgazdálkodásához. A postavezérgazdálkodás a maga során a rendőrség és a térszolgálatok segítségével büntetést fog kiróni mindazokra a kérvényezőkre, akik rádióengedélyüket nem váltották ki és elkövetik a készülékeiket is. A kolozsvári kérvényezők egyébként a főposta egyedi számú szabójában válthatják ki engedélyüket.

Az Uj Kelet zsidó...
Főszervező...
felelős szerk...
bukaresti szerk...
Str. Ca...
18 Uj Kelet...
forrás

— A WI...
utáni kultu...
án, szomba...
kávéház ki...
né fog a V...
feladatairól...
lommall a V...
teadélatán...
teleit is me...
feljéri tag...
lenjenek m...
geket is szí...

— Kolozs...
szabálért. A...
nusa már r...
zon legköm...
riük zsidó...
Kolozsvár...
tattak az...
és tisztelet...
tottak szét...
fődés, amell...
sága a Men...
a Menza-ak...
hasábjairól...
megtérésre...

— Helyre...
közgyűlésér...
megjelent t...
zöltük, hog...
Zoltánt vái...
Kupferschm...
meg erre a...
— Egy m...
szony jalká...
szóval ford...
előtt a jósz...
vél tehetet...
érdekében...

tában kiált...
sonki sem...
könyvcsapp...
len asszony...
kat, akikne...
élet nyugah...
Koplovits I...
17 szám ala...
ve várja, h...
néhány dar...
leg ételhez...

— Interpe...
a munkanél...
jelentik: Az...
terpelláció...
nek ügyében...
a munkanél...
erte a másfé...
viselő inter...
után javasla...
ban élő ide...
ról, melynek...
nélküliek se...

— Lindbe...
késége. Pár...
ty-i jelentés...
elérte első...
Gépe lezuha...
sértült. Az e...
jára mennya...
dátatosképen...
roncsai alól...

— Influenz...
fék arról, hog...
szetes Feren...
szíata által...
tisztítassana...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Ma ton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kasziner Rezső,
Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását esa forrás megjelölésével engedjük meg.

A WIZO rendszeres szombatdelutáni kultúrelőadásai során március 2-án, szombat délután öt órakor a City kávéház kistermében dr. Neufeld Jenőné fog a WIZO aktuális problémáiról, feladatairól előadást tartani. Ez alkalommal a WIZO a praktikus munkát: teadélutánjait és kézimunka összejöveteleit is megkezdi. A WIZO elnöksége felkéri tagjait, hogy teljes számban jelenjenek meg és az előadásra vendégeket is szívesen lát.

Kolozsvár zsidóasszonyai a Menzabáltért. A Menzabál, amelynek terminusa már rohamosan közeledik, a szezon legkomolyabb és legjobb sikerű zsidó rendezvényének ígérkezik. Kolozsvár zsidóasszonyai végigkoptatták az összes zsidó házak ajtajain és tiszteletjegyeket, meghívókat osztottak szét. A nagy szeretet és érdeklődés, amellyel Kolozsvár zsidó polgársága a Menzabált várja, igazolja, hogy a Menza-akció, amelyet az Uj Kelet hasábjairól indítottak meg országsszerte, megértésre talált a zsidóság körében.

Helyreigazítás. A dési Pole Cedek közgyűléséről néhány nappal ezelőtt megjelent tudósításunkban tévesen közöltük, hogy pénztárnokká Holländer Zoltánt választották meg, valójában Kupferschmidt Sándort választották meg erre a tisztségre.

Egy magával tehetetlen, beteg asszony jajkiáltása. Ezen a helyen kérő szóval fordultunk néhány nappal ezelőtt a jószívű emberekhez egy magával tehetetlen, szerencsétlen asszony érdekében. Sajnos a felhívásunk pusztában kiáltó szó maradt, nem akadt senki sem, aki vállalkozott volna egy könnyesepett letörlni egy szerencsétlen asszony arcáról. Újból kérjük azokat, akiknek megadott a gondtalan élet nyugalma, gondoskodjanak öv. Kopolovits Ignácra, aki Galamb ucca 17 szám alatti lakásán ágyhoz szögezve várja, hogy valaki hozzásegítse egy néhány darab fához és egy kevés meleg ételhez.

Interpelláció az angol alsóházban a munkanélküliség ügyében. Londonból jelentik: Az alsóház tegnapi ülésén interpelláció hangzott el a munkanélküliség ügyében abból az alkalomból, hogy a munkanélküliek száma már újra elérte a másfélmilliót. Az interpelláló képviselő interpellációjának előterjesztése után javaslatot nyújtott be az Angliában élő idegenekre kivetendő fejadóról, melynek teljes összegét a munkanélküliek segélyezésére fordítanák.

Lindbergh első repülőszerencsétlensége. Párisból jelentik: Mexico-City-i jelentés szerint Lindbergh ezredes elérte első repülőszerencsétlensége. Gépe lezuhant és Lindbergh lábán meg sérült. Az ezredes elkísérte repülőutjára menyasszonya is. Ő azonban csodálatosképpen sértetlenül került ki a gép roncsai alól.

Influenzajárvány idején gondoskodjunk arról, hogy gyomra és belei a természetes Ferenc József keserűviz használatával által többször, és saposan tisztítottassanak.

Poincare Herriot felé orientálódik. Párisból jelentik: Politikai körökben élénken kommentálják azt a tényt, hogy a kamarában ma Poincaré érintkezést keresett Herriot-val és vele hosszasan tárgyalt. A képviselők ezzel kapcsolatban arról beszéltek, hogy a miniszterelnök már újra meg szeretné változtatni kormányának személyi összetételét.

Öngyilkos lett egy német bankár. Berlinből jelentik: Heller Antal negyvenhatéves bankár dahleni villájában ma öngyilkos lett. A bankár a háboru előtt társtulajdonosa volt az Unter den Lindenen M. L. Friedmann és társa ismert nagy bankcégnek, majd több évi visszavonultság után évekkkel ezelőtt a tőzsdén timent fel merész spekulációival. Az öngyilkosság híre az első percekben némi mozgalmat váltott ki a tőzsdén, de az izgalom csakhamar elült, mert megállapítást nyert az öngyilkossá lett bankárnak nem voltak fedezetlen tőzsdei kötései.

Május elsejéig meghosszabbították a tartalékos tisztek jelentkezésének határidejét. A kolozsvári hadkiegészítő parancsnokság a hadügyminisztérium 634. számú rendelete alapján felhívást bocsátott ki a tartalékos tisztekhez a márciusi kötelező szemlére. A tisztek hétköznapokon 8 és 12, illetve délután 3 és 6 óra között jelentkezhetnek a Bartha Miklós ucca 14. szám alatt levő parancsnokságon. Szombaton és ünnepnapokon csak délelőtt működik a jelentkezési iroda. Értesíti a hadkiegészítő parancsnokság, hogy ez alkalommal alkalmazni fogják a mozgósítási szabályzat 60. paragrafusát, amely szerint kapitányi rangig a tartalékos tisztek a szemlén teljes egyenruházatban és teljes hadifelszereléssel tartoznak megjelenni. A lovas tisztek a lófelszerelést is bemutatni kötelesek. Minden jelentkező vigye magával tiszti carnetjét és a legújabb mozgósítási parancsot. Ezzel kapcsolatban a bukaresti tartalékos tisztek egyesülete mozgalmat indított, hogy a hadügyminisztérium álljon el az uniformisban való jelentkezés kötelezettségéről, mert a régebbi tiszti korosztályoknak sem egyenruhájuk, sem hadifelszerelésük nincsen. Még inkább áll ez a csatolt területekre, ahol a tartalékos tisztek nagyrésze nem is szolgált még a román hadseregben és így előírt ruhája nem is lehet. Ebben az ügyben ma a nagyvezérkar hivatalos közleményt adott ki, amelyben közli, hogy ragaszkodni kell a tartalékos tisztekről szóló törvény rendelkezéseire, de hogy időt adjon a tiszteknek egyenruhájuk beszerzésére, a hadügyminisztérium a jelentkezés határidejét május elsejéig meghosszabbította.

Ismét kommunisákat leplezett le a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: A rendőrség politikai osztálya hetek óta megfigyelés alatt tartja egyik Rottenbiller-uccai kávéházat, amely ellen az az alapos gyanu merült fel, hogy a kommunisták vezetői üléseznek és innen tartják az összeköttetést a berlini és bécsi kommunista propaganda-központokkal. A detektívek ma délelőtt rajtaütöttek az ülésező kommunistákra és mindannyiukat őrizetbe vették. A letartóztatottak száma meghaladja a hatvanat. A nyomozásnak adatai vannak arra nézve is, hogy a kommunisták rövid hullámhosszu titkos rádióállomással rendelkeznek és ilyen felvevő készülékük is volt. A letartóztatottak kihallgatása most folyik.

Négy repülőszerencsétlenség érte Champbell autókordert. Londonból jelentik: Fokvárosi jelentés szerint Campbell gépkocsi gyorsasági rekorder a Fokváros közelében egy kiszaradt tömredében treniroz az autogyorsasági világrekord megdöntésére. Campbell repülőgépen szokta tréninghelyét megközelíteni s legutóbb, mikor újra trenirozni ment, négyszer egymásután érte repülőszerencsétlenség. Az autókordert most kórházban ápolják zuhanásai közben szerzett sérüléseivel.

GYÖNGECSONTU, FEJLŐDÉSBEN
ELMARADT gyermekeknek, gyöngye felnőtteknek csukamájolaj helyett élvezetes csemegéje a porcelánu Jemalt.

Ismét elhalasztották a Filipescu-Giurgiu tárgyalást. Nagyváradú tudósítónk jelenti: A Schultze-Misaajevszky bünpor tárgyalásán dr. Giurgiu védőügyvéd — mint ismeretes — azt állította Filipescuról, hogy nem itélkezhetik tárgyilagosan, mert nem ismeri az ügyet s a tárgyalás alatt a Filipescu feljelentése folytán a nagyváradi törvényszéket delegálták, hogy dr. Giurgiu ez állításáért felelősségre vonja. A nagyváradi törvényszék meg is alapította az ügyvéd bűnösségét a tárgyalás vétségében, pénzbüntetést mért ki rá, de a büntetés végrehajtását felfüggesztette. Dr. Giurgiu a bűnösség kimondása miatt felebezett s a nagyváradi tábla ma délelőtre küzte ki az ügy tárgyalását, azonban a tárgyalás ezáltal sem volt megartarható. Dr. Giurgiuat ugyanis betegsége akadályozta a megjelenésben s így a tábla a tárgyalást határozatlan időre elnapolta. Egyidejűleg csendelte a tábla a bünpor iratának beszerzését, hogy megállapítsák, minő rendbirsággal juttotta annakidején a kolcsönszédelési bünpor főtargyalásán az elnök dr. Giurgiu védőt.

Eljegyzés. Zeiger József huedini községi jegyző leányát, Ilonkát eljegyezte Flein Izsó Newyork. Minden külön értesítés helyett.

A donj kozák-kórus tagjai egyenkint ugráltak le az égő londoni szálló negyedik emeletéről. Londonból jelentik: Az angol főváros legforgalmasabb kerületében kigyulladt tegnap a Blattburn-szálloda. A tűz a félemeleten kezdődött és a lángnyelvek olyan hirtelen elharapóztak, hogy a felsőbb emeletek lakói az égő lépcsőházon át meg sem kísérelték a menekülést. A Londonban vendégzerelő donj kozák-kórus tagjai, akik ugyancsak ebben a szállodában voltak elszállásolva, a negyedik emeletről az ablakokon át egyenkint ugráltak ki a tüzoltók mentőlepedőibe. Ilyen módon a lakók legnagyobb részének sikerült megenekülni, de két ügynök bennégett.

Meghosszabbították a holtánnyilváníttási eljárások határidejét. Bukarestből jelentik: Ionian igazságügyminiszter törvényjavaslatot készített, amely meglősszabbítja a holtánnyilváníttási eljárások terminusát. A háboruban elhunyt, vagy a fogságban meghalt katonák holtánnyilváníttási eljárásának a megkezdésére az előző koronányok 1928 december 31-ben tűzték ki a határidőt. Míntan még mindig sok újabb bejelentés érkezik az igazságügyi hatóságokhoz és miutan a hadügyminisztérium eddig még nem készíthette el pontosan a szükséges kimutatásokat az igazságügyminisztérium a hadügyminisztériummal egyetértésben a bejelentések határidejét terminus nélkül meghosszabbította.

Halálozás. Fleischer Ignác nagyváradi kereskedő, aki valaha élénk tevékenységet fejtett ki a város pénzügyi életében, hetvenegy éves korában rövid szenvedés után Nagyváradon meghalt. A közbecsülésben állott kereskedő halála várossszerte mély részvételt váltott ki. Fleischer Sándor nagyváradi hírlapíró kollegánk az elhunytban nagybátyját gyászolja. A temetési szertartás pénteken délelőtt tizenegy órakor fog megtörténni a Calea Victoriei 20 szám alatti gyászszoból.

Fejszével verte agyon három gyermekét és feleségét azután öngyilkos lett egy nyomora miatt elkeseredett munkás. Prágából jelentik: A csehországi Pric községben holtan találták meg lakásán Chvatal Antal kőmivest, A kőmives átlótt koponyával hevert a földön. Mellette holtan feküdt a felesége. Vérbeborult arcait fektűdt a földön a házaspár három gyermeke is, akik közül kettő még lélegzett, amikor a szomszédok rájuk akadtak. Az asztalra bucsulevél volt téve, amelyben Chvatal megírja, hogy a nyomor elől menekültek a halálba. Az életbenlevő gyermekeket azonnal kórházba szállították, ahol azonban rövidesen kiszervezték. A tragédia azért is rettetes, mert a család fő borzalmis módon végzett a feleségével és gyermekeivel. Chvatal borotavéslesre fent fejszével verte agyon a gyermekeit és a feleségét, azután pedig revolverrel követett el öngyilkosságot.

Lipót Szalvator főherceg nem fizette ki a szabószámát. Bécsből jelentik: A bíróság polgari perben hirdemény útján bocsátott ki idezőt Lipót Szalvator főherceget számára, aki amerikai utja előtt egyik bécsi szabócégnél 700 schillingre eszközölt rendeléseket és tartozását nem rendezte. A főherceg Hollywoodban él s ahgha szerez tudomást arról, hogy szabószámájának ki nem fizetése miatt Ausztriában perlik.

Babits Mihály előadást tartott a berlini egyetemen a magyar irodalomról. Berlinből jelentik: A berlini egyetem aulájában igen nagy és díszes közönség előtt a magyar irodalom alapvető problémáiról tartott előadást Babits Mihály. Az előadást Bechner porosz kultuszminiszter, Walter Kolo, a Költőakadémia elnöke és Kánya Kálmán magyar követ is végighallgatta. Az értékes előadást a közönség rendkívül nagy tetszéssel fogadta.

Váratlanul összeomlott a legnagyobb athéni kávéház és száz meg száz embert temetett romjai alá. Athénből jelentik: Ma délután a város legirgalmasabb kávéháza, a Pennelion hirtelen összeomlott. A kávéház mint mindig zsufoltság tömve volt kártyázó, vitatózó, kavézó, alkudozó vendégekkel. A romok mindenkit maguk alá temetettek. A rengeteg sebesültön kívül eddig tíz halottat húztak ki a kötörmelék alól. Husz ember hiányzik, ezeket kétségtelenül nem lehet megmenteni.

Hirdetés.

Dr. Pordea János közjegyző közbejövetele mellett Clujon Str. Regina Maria 14 szám alatti textilüzletben az iparhatóság 3826-928 sz. engedélynek keretén belül el fognak adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szőnyegek, selymek, asztalmétek, barchet, paplan, és különböző mosóárúk 1.200.000 lei értékben, tételenként, becsértéken alul is, folyó hó 12-én d. u. 3 órai kezdettel (és a következő apok.)

Közgazdaság

Ausztria után Csehszlovákia és Németország is felemeli az állatvámokat

(Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák állatbeviteli és husvámok felemelése súlyos csapást mért a romániai állatkereskedelmre, amely legfontosabb külföldi piacát veszítette el ezzel. Ausztria ezáltal nem jöhet számításba a román állatbeviteli szempontjából, mert ezt a piacot a magyar export vette át egészen, amely a fennelt vámonoknak csak 50 százalékát fizeti és azon kívül is különféle kedvezményeket élvez. Nem sokkal kedvezőbb a romániai állatbeviteli helyzete Csehszlovákiában sem, ahol egész sereg vegzatárikus intézkedés zárja el a piacot, azonkívül pedig a mezőgazdaság allandóan védővámokat követel a román exporttal szemben. Legutóbb a cseh gazdaságvezetés tartott Prágában tüntető nagygyűlést, amelyen maga dr. Srdínko földművelésügyi miniszter tartott beszámolót az állattenyésztés válságáról, amelynek okát a külföldi versennyel szemben ki nem elégitő védelemben és a lakarmányhiányban látja. A gyűlés határozati javaslatban kimondta, hogy a hus és zsír bevitel helyett a kormány inkább az állattenyésztéshez szükséges takarmányok importálását forszírozza, egyben követelte, hogy a külföldi versennyel szemben megfelelő behozatali vámkor és egyéb rendszabályok életbeléptetésével védjék meg a csehszlovákiai állattenyésztést.

A csehszlovák mezőgazdaság megmozdulásával egyidejűleg Németország is az állatvámok felemelésére készül. A német élelmiszer-miniszter a napokban megtartott programbeszédében bejelentette, hogy az állatvámokat a husvámok növekedésére fogják felemelni.

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Kolozsvár, mérleg-ülése

A Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., Kolozsvár egyik legrégebbi pénzintézetének igazgatósága f. hó 22-én tartotta meg iii. Gróf Béli Kálmán elnöklété alatt mérleg-megalapító ülését.

A mérleg, mely ennek a tekintélyes pénzintézetnek múlt évi hatalmas fejlődését számol be, lapunk más helyén közöljük.

Az intézet forgalma 21 milliárd és 718 millió lei, mely 2 milliárd 778 millió lei emelkedést mutat a lefolyt évben. E számok igazolják az intézet óriási forgalmát, melyet az intézet piacunkon, valamint Dés, Zsibó és Bethleni fiókjai útján lebonyolít.

Különösen szembeötöl az intézet betét-állományának emelkedése. A betétek összege 198.579.215.92 lei, mely az előző évvel szemben 20%-os emelkedést tüntet fel.

Az intézet által kezelt aktívák összege 320.903.010.58 lei (76.764.159.92 lei; 31%-os szaporodás).

Váltó-tárca állománya 176.736.718.— lei) 56.294.859.— lei, 47%-os emelkedés).

Pénztári készlete és azonnal esedékes követelése pénzintézeteknél 43.284.742.— lei.

A 25 millió részvénytőke után a kimutatott tiszta nyereség 6.022.016.38 lei.

A március 16-án megtartandó rendes közgyűlésnek javasolni fogja az igazgatóság, hogy osztalék fejében ugyanannyit, mint az előző évben, vagyis nettó 17%-ot állapítson meg. A rendes tartalék-alapot 800.000.— leivel dotálja és a kétes követelések tartalék alapját 1 millió leivel, a nyugdíjalapot 200.000.— leivel növelje.

Március elsején megkezdődnek a vám-tárgyalások Bukarestből jelentik: Hivatalos közlés szerint a vám-tárgyalások kiküldött bizottság március elsején, pénteken megkezdte működését. A bizottság, amelynek tagjai esütörtökön neveztek ki és amely aránylag kevés tagból áll, az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban fog dolgozni. Ezzel párhuzamosan dolgoznak a vámtörvény módosításán is, amely két-három héten belül fog elkészülni.

Készülnek az adókönyvecskék. Az adókönyvecskék bevezetése érdekében elrendelt munkálatok befejeződtek és a kész formátumot Maniu Gyula miniszterelnök elé terjesztették. Még ezen a héten kiadják az árjelést a könyvecskék kinyomatására és így a könyvecskék még az év első felében bevezetők.

Leszállítják a földgáz árát. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium a földgázárak leszállításának kérdését tanulmányozza. Hír szerint addig is, amíg az új vámtörvényt a parlament megszavazza, a kormány le akarja szállítani a földgázárak szabálytalanul felemelt árát. Midgearu miniszter egyébként szerdán este kijelentette a parlamentben, hogy rendelkezlet adott ki a földgázárak 20 százalékos leszállítására.

Cezar Popescu iparügyi vezérigazgató előadása Kolozsváron az ipari termelés racionalizálásáról. A kormány által bejelentett degresszív vámtarifa tárgyalásainak megkezdése alkalmából, — amely tarifa tudvalevőleg öt évi haladékot ad a belföldi iparvállalatoknak termelésük racionalizálására, hogy azután vámvédelem nélkül is prosperálni tudjanak, — fokozottabb érdeklődésre tarthat számot Cezar Popescu iparügyi vezérigazgatónak, a kormány racionalizálási politikájának vezetőjének előadása az ipari termelés racionalizálásáról. Az érdekes előadást szombaton, március másodikán este pontosan 7 órakor fogja Popescu vezérigazgató megtartani a kolozsvári Ugri által létesített klub helyiségében (str. Sineai, volt Rózsa ucca 2. sz. szemben a Banca Nationalával). Érdeklődőket szívesen lát a klub vezetősége.

Konkurs
Die orth. jüdische Gemeinde zu Halmeu sucht einen **שוחט** **שלחן ערוך** der zureichend guter **שוחט** sein soll, Gehalt laut Oben einkommen. Schriften u. **קבלות** sind ebensens einzusenden an, weil der Posten bis **יום דבוע** zu besetzen ist.
Weisz Ferenc jegyző. Jeremiás Móritz elnök

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszer közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 3 lej. Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési hírek díja 25 lej, előfizetőknek 15 lej.

Garzel
ficarierie - vasúzet
CLUJ
(Kolozsvár) P. M. Viteazul 13. szám.
Telefon 10 43

Ne menjen férjhez
a legjobb magyar nyelvű köcsér szakácskönyv nélkül. Tartalmazza Ganz Abrahamának, a közismert 18. század legjobbjait receptjait. Ára 200 lej és 12 lej portó. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Regábeli zsidó joghalgató, aki a német és francia nyelvet szöb és ír-ban bírja, bármilyen irodalmi alkalmazást elvállal. Herkovits Zsidó M. az, Căea Regele Ferdinand 45.

Makulaturapapír eladó az Uj Kelet híradóhivatalában.

Színház-Művz eset

A Magyar Színház műsora:

Péntek: Ida regénye (2-odszor. Napi bérlet 29. B. Ssz.: 286.)
Szombat d. u. fél 4-kor: Böcs Nálhán (Ifjusági előadás nagyon olcsó hely. árákkal. Bevezető előadást tart: dr. Borbély István. Ssz.: 287.)

Szombat este fél 9-kor: Ida regénye (3-adszor. Napi bérlet 29. C. Ssz.: 288.)
Szombat este 11-kor: Boross Géza budapesti kabaré-társulatának vendégjátéka. (Föllepnék: Boross Géza, Sándor Stéfi, Bánhidly Ion, Szentiványi Kálmán, Simándy József. Ssz.: 289.)

A Magyar Színház mozi-műsora:
Pénteken: 4-kor és 6-kor: Halálhíd.
A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Péntek: Carmen, John Sullivannal.
Szombat. Hét előadó leány.
Vasárnap délután: Medea.
Vasárnap este: Trubadur, John Sullivannal.
Hétfő: Bohémek, gyermekelőadás.
Kedd: Crina.

Szerda. Folygó hollandi, I. Nona Otescunak, a bukaresti Román Opera dirigensének közreműködésével.
Csütörtök: Botcsinálta doktor. (Gyermekelőadás.)

Péntek: Szóktetés a szerájból. I. Nona Otescu közreműködésével.
Szombat: Crina.
Vasárnap délután: Aida.
Vasárnap este: Két előadó leány.
Hétfő: Traviata. (Gyermekelőadás.)
Kedd: A kardinális. (Bemutató.)

A színház iroda közleménye:

Boross Géza budapesti kabaré-társulatának vendégjátéka. Alig várja már Kolozsvár közönsége a holnapi estét Budapest leglucsebb, legnépszerűbb kabaré-társulata kezd meg holnap a magyar színházban 3 előadásra terjedő vendégszerepését. E három előadás keretében Kolozsvár közönsége megkapja mindazt, amin Budapest közönsége egy év óta át kacagott. A legfrissebb tréfákat, trükköket, egyfelvonásos bohózatokat, kis operetteket, magánszámokat. Két és fél óráig tartó harsogó kacagást jelent a Boross kabaré megnézése. Mind a három előadás más-más műsora lesz a kabarének. Előadások holnap, szombaton este 11-kor, a második vasárnap délután fél négykor (fehér kabaré) s a harmadik vasárnap este 9-kor.

Ida regénye. Ma este másodsor, holnap harmadszor, vasárnap délután 6 órakor negyedszer és hétfőn ötödször adják az idei évead óriási sikerű, elragadó újdonságát, az Ida regényét.

Ma utóljára Halálhíd. René Adoréval a főszerepben utóljára vetítik ma délután 4-kor és 6-kor a Halálhíd című 8 felvonásos, mélyen megrázó film-drámát.

Vasárnap 11-kor mozimatiné 15 és 10 lejese helyárákkal. Vasárnap délelőtt 11 órakor tartandó mozimatiné műsora: 1. John állást keres. 2. Frakkos betörők. 3. Toto nőszül.

Lon Chaney reppiz a magyar színházban hétfőn és kedden. A jövő hét hétfői és keddi napjaira a magyar színház mozi-igazgatósága olyan reppizzel szolgál a közönségnek, amely sok tekintetben felülmúlja sok premier képértékét. Ezen a két napon Lon Chaneynek, a világ egyik leghíresebb moziészének legkiválóbb filmje „Kétujj ember kerül vetítésre.. Helyárák 30, és 20 lej. Előadások mindkét napon 4 és 6 órakor kezdődnek.

TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1929 február 28 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	324 — 3240	—	—	4250	8232	11030	17694	65805	—
Newyork	188 — 15	520	520	2559.3	16705	573.0	71180	3380	1923
London	814 — 10	252337	252350	12426	815	2.425	345175	16333	—
Páris	659 — 659	2031	2031	—	660	223929	2782	13295	444
Milano	882 — 882	27230	272300	134	831	3091	3723	1787	444
Prága	49850	153950	154900	—	498.0	1197	2105	—	3325
Budapest	2940 — 2940	9065.0	906550	—	2935	—	12409	5925	26
Belgrád	—	913	91271	—	295	109375	1249	3933	—
Bukarest	—	309	310	1525	—	343	42737	2632	176
Varsó	1920	5835	5835	—	19	6430	7980	37887	6650
Bécs	2368 — 2368	7319	7310	—	2362	80587523	—	47477	—
Berlin	4005 — 4005	1233700	12340	—	3985	136009	10914	80329	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 310, Páris 1525 Budapest 341, Bécs 42303, Prága 2011

Péntek
A SZ
mán
Ujhel
latko
(Cluj-
Kelet tu
kezes
melyben
nial sz
alapon
organun
tak ki,
kitott az
romaniz
pitás an
keltett,
rata pár
az akció
magyara
zik.
A mul
ri helyi
közgyűlé
ban a le
azt írta,
lának
vitákra
ra, hogy
romaniza
közvélen
hullámok
ezzel kap
Ferencet
la pártsz
kozatát
közölg

— Mir
hiresztelé
kell jelen
áldemokr
marxista
ség elvi
pen, mer
párt, épü
ciáldemol
nacionale
valevőleg
kasság
lyi alap
anikor a
párt nem
ként zám
kás-inter
ki és hán
tehat ezze
zatot, aka
diti a val
P
aj
na

Arra a
okok kesz
ciáldemokr
rólag rom
a parlame
krata szer
zöme kise
vetkezőkbe
— Kizár
tok vezette
mint a bá
határozásu
demokratil
tlyan kép
hibátlanul
mán vitán
felmerített
különbsége
általában
tüek, hogy
lyozhatnák
ta pártban
kulturájú

Ne állj
eladáso
Né
Calea
a legszebb
még sok e

A szociáldemokraták cáfolják, hogy a párt a román nacionalizmus szolgálatába szegődött volna

Ujhelyi Ferenc a kolozsvári pártbizottság elnöke nyilatkozik a szociáldemokrata pártot ért támadásokról

(Uj-Kelet tud.) Vaida belügyminiszter emlékeztetéses parlamenti felszólalása óta, amelyben odanyilatkozott, hogy a romániai szociáldemokrata párt nacionalista alapon áll, egyes magyar nyelvű sajtóorgániumok következetesen hangsúlyozták ki, hogy szociáldemokrata párt szakiott az internacionalizmus elvével s a romanizálás felé halad. Ez a megállapítás annál is inkább nagy meglepetést keltett, mert a romániai szociáldemokrata párt gerincét úgy számban, mint az akcióképességet véve tekintve, a magyarajku munkások tömegei képezik.

A múlt vasárnap délelőtt a kolozsvári helyi szociáldemokrata pártbizottság közgyűlést tartott, amellyel kapcsolatban a legtöbb kolozsvári sajtóorgánium azt írta, hogy azon a párt elromanizálásának ügye is szóba került és heves vitákra adott alkalmat. Tekintettel arra, hogy a szociáldemokrata párt elromanizálásának kérdése a politikai közvéleményben meglehetősen nagy hullámokat ver, szükségesnek tartottuk ezzel kapcsolatban megkérdezni Ujhelyi Ferencet, a kolozsvári szociáldemokrata pártbizottság elnökét, akinek nyilatkozatát az ügy minden részletére vonatkozólag alábbiakban adjuk:

A romániai szociáldemokrata párt rendületlenül áll az osztályharc és a nemzetköziség elvi alapján

— Minden ellenkező és tendenciózus híreszteléssel szemben kategorikusan ki kell jelentenem, hogy a romániai szociáldemokrata párt rendületlenül áll a marxista osztályharc és a nemzetköziség elvi alapján. Ez nem is lehet másképp, mert a romániai szociáldemokrata párt, épügy, mint a világ összes szociáldemokrata pártjai, a második internacionalizmus szerves tagja, amely tudvaleg a nyílt osztályharc és a munkásság nemzetközi szolidaritásának elvi alapján áll. Abban a pillanatban, amikor a romániai szociáldemokrata párt nemzeti irányzatot venne fel, önként zárna ki magát a nemzetközi munkás-internacionálé tagjai sorából. Barik és bármilyen magas helyen is legyen tehát ezzel a ténnyel ellentétes nyilatkozat, akarva, vagy nem akarva, elferdíti a való tényeket.

Praktikussági szempontok vezették a munkásság a románajku képviselők megválasztásánál

Arra a kérdésünkre, hogy milyen okok késztették arra a romániai szociáldemokrata munkásságot, hogy kizárólag románajku képviselőket küldjön a parlamentbe, holott a szociáldemokrata szervezett munkásság tagjainak tömege kisebbségi, Ujhelyi Ferenc a következőképpen válaszolt:

— Kizárólag praktikussági szempontok vezettek bennünket, úgy az erdélyi, mint a bánati elvtársakat, abban az elhatározásukban, hogy az első romániai demokratikus parlamentbe kizárólag olyan képviselőket küldjünk ki, akik hibátlanul és tökéletesen beszélnek a román nyelvet. Kétségtelen, hogy felmerültek ebben a tárgyban véleménykülönbségek is, amelyek azonban egyáltalában nem voltak olyan természetűek, hogy azok a legkövetés is akadályozhatnák a romániai szociáldemokrata pártban képviselt különböző nyelvi kulturájú tömegek teljes, az osztály-

Ne álljon fel a régen elavult vég-eladásoknak és árveréseknek.

Néparuház

Calea Regele Ferdinand 93.
a legszebb fehérneműt, asztalneműt és még sok ezer elket 95 leiert árusít.

harc és a szocialista világnézet területén való egyöntetűségét. Bizonyos azonban, hogy a jövőben a romániai szociáldemokrata pártnak a politikai fórumokon való elhelyezkedési szempontjait a nyelvi kultúrára való tekintet is

Elkészült az állampolgársági törvény módosítása

Azok is megkapják egyszerű kérvényezésre az állampolgárságot, akiket a tábla, vagy a semmitűszék már elutasított

(Bucuresti-Bukarest, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tíz évi kálváriajárás után rövidesen rendezésre kerül az állampolgárság nélküli román állampolgárok súlyos problémája. Családok és egzisztenciák tizezrei fognak végre megnyugvásához jutni a Marzescu-féle állampolgársági törvény által elődeztet igazságtalanságok végtelen torturái után. Még a parlament összejűlésének első napjaiban Londau képviselő a Zsidó Parlamenti Club nevében interpellációt terjesztett elő az állampolgársági igazságtalanságok megszüntetése és a Marzescu-féle törvény módosítása érdekében.

Jurian igazságügyminiszter annak-éljén az interpellációra adott válaszában elismerte, hogy a Marzescu-féle törvény hiányos, komplikált és jogfosztó.

egyben ígéretet tett a törvény módosítására. Az ígéret alapján az igazságügyminiszter január első napjaiban bizottságot delegált a törvény módosítás előkészítésére. A bizottság tagjai Ispasiu igazságügyi államtitkár, Darziu belügyminisztériumi vezérigazgató és a két minisztérium jogi osztályának vezetői voltak. Ez a bizottság a múlt hét szombatián elkészült munkájával és a

a tervezet talán már a jövő héten parlament elé kerül.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni az előkészítő bizottság egyik legbefolyásosabb tagjával, aki az állampolgársági törvény módosításának alapelveiről a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— A bizottság feladata elsősorban az volt, hogy az állampolgársági törvényt összhangzásba hozza a trianoni békeszerződések idevonatkozó rendelkezéseivel. Ennek megfelelően az ominózus 56-ik paragrafus odamódosul, hogy

állampolgársági jogot nyerne mind azok, akiknek 1918 december elsején illetőségük vagy pedig állandó lakóhelyük volt a mai Románia területén.

A jog elnyerése igen egyszerű eljárás útján fog megtörténni. Egy kérvényt kell benyújtani az illető helység községtanácsához, amelyben az új törvényre hivatkozással kéri az állampolgársági jog elismerését, ami azonnal meg is fog történni. Az új törvény alapján

nem kell majd igazságszolgáltatási fórumokhoz fordulni az állampolgárság elismertetéséért.

— Hosszu vita tárgyát képezte az a kérdés: vajjon a törvénynek van-e retroaktív ereje, azaz vonatkozik-e azokra is, akik a Marzescu-féle törvény alapján nem lettek állampolgárok, bár a joguk meg volt hozzá és akik ennél fogva az igazságszolgáltatási fórumoknál keresték, vagy keresik joguk elismertetését. Ezeknek is két kategóriája fölött kellett döntününk: azok fölött, akiknek a tábla, vagy a semmitűszék a Marzescu-törvény alapján elutasította kérésüket és így naturalizáláshoz kellett folyamodniuk, valamint azokra, akiknek ügyben az eljárás még folyamatban van.

— A bizottság ebben a kérdésben arra

befolyásolni fogja, annál is inkább, mert a párt belső köreiből tudott dolog, hogy a jelenlegi szituáció kényszerítő körülmények hatása alatt alakult ki.

A közgyűlésen nem esett szó a romanizálásról

A lapok azon tudósítása, hogy a vasárnapi közgyűlésen résztvevő mintegy hatszáz pártbizottsági tag közül akárki is akarsák egyetlen szóval is tiltakozott volna a párt elromanizálása ellen, nem felel meg a valóságnak. Az sem felel meg a valóságnak, hogy Ursica György a nyomdász-szervezet a vá-

lasztásoknál ért mellőzésekről beszélt volna, annál is inkább nem, merthízen a szociáldemokrata parlamenti frakció három tagja nyomdász. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a közgyűlésen valaki is kijelentette volna, hogy dr. Lucian önhatalmilag jelöltette volna magát. Ami kritika a jelentésnek a jogvédelem és a közszégi politika részéről kapcsolatban elhangzott, nem haladt túl azt a határt, amelyen belül a legkisebb mértékben is ártatlan a szociáldemokrata mozgalomnak, vagy a helyi pártbizottsági élet továbbfejlesztésének.

az álláspontra helyezkedett, hogy a gyakorlattal ellentétben

elismerte a törvény retroaktív hatását.

Ennek megfelelően azonnal állampolgárok válnak azok is, akiknek kérését a tábla, vagy a legfőbb semmitűszék a Marzescu-féle törvény alapján elutasította, tehát dacára annak, hogy már egy „res judicata"-val áll szemben. Az volt ugyanis az álláspontunk, hogy az állampolgársági törvény nem egyéb, mint a trianoni békeszerződés idevont-

kozó paragrafusainak a gyakorlatba való átültetése. A Marzescu-törvény nem felelt meg a trianoni szerződés rendelkezéseinek és így az ebből folyó tények önmaguktól elesnek.

Eddig tart informátorunk nyilatkozata, amely a Zsidó Parlamenti Club akciójának teljes sikerét is jelenti egyidejűleg. Mint a nyilatkozatból kitűnik, a készülő törvény révén állampolgárságot nyernek azok is, akiknek kérését elutasították és azok is természetesen, akiknek az ügye folyamatban van.

Newyork állam alkormányzója egyévi fizetését a Keren Hajjeszódznak adja

Newyork, február hó. — Herbert H. Lehman ezredes, Newyork államnak e napokban megválasztott alkormányzója, első évi alkormányzói fizetését, azaz 10.000 dollárt, a palesztina telepítési alpnak utalta át.

Midőn az United Palestíne Apeal igazgatósági tanácsának elnöke ezt az U. P. A. irodájában tartott: utlesen bejelentette, felolvasta Lehman alkormányzó levelét is, melyben az alkormányzó örömeinek ad kifejezést afölött, hogy immár Amerika nemzionista zsidósága is közreműködik a közös cél: Palesztina újjáépítése érdekében. «A magam részéről — írja levelében — minden palesztinai újjáépítési és kulturális munkát nagy érdeklődéssel kísérek és már tíz éve, hogy aktív részt veszek e munka fejlesztésében. Véleményem szerint mindazon uttorfőnek és mindenki nek, aki készségesnek mutatkozik arra, hogy a legnagyobb áldozatok és nélkülözések árán részvegyenek az ország felépítésében, módot kell adni

rá, hogy saját életüket egészséges és biztos alapokon berendezhessék.

Az United Palestine Apea első meetingjén, melyen Kish ezredes, a palesztinai zionista Executive tagja is részt vet, ott a színhelyen 450.000 dollár folyt be.

Utazók! BERKOVICSE
vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zsidó- és Mérsékelt árak. Kötőházakhoz

Szeszgyárosok, szeszfőzők
nem nélkülözhetik
A szeszgyártás kézikönyvét

A legrészletesebb, legérthetőbb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztrovsky Antal műegyetemi magántanárok. —
Ara fizve 1100, kötve 1300 lej.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjusági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, szindarabot, verset, Cserkész és rejtélyzovát.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lej
egy fél évre 130 lej.

Előjegyzések csak az Uj Kelet könyvosztálya útján eszközölhetők. Kérjen mutványszámot 10 lej értékű levélbélyeg ellenében.

Esprit, Geist és Amerikánizmus

A beszélő film aktuális kulturproblémáiról

Há a beszélő film művészeti, kulturális és társadalmi perspektíváit, bár csak madártávlatból is, áttekintjük, nem fogjuk paradoxonnak találni Fred Niblonak azon kijelentését, mely szerint a beszélő film a rádió mellett, korunk legjelentékenyebb felfedezése. — Ahogyan a gravitációs világtér négy dimenziójává vált Einstein korszakalkotó elméletével, épp úgy gazdagodott meg az eddig háromdimenziós film egy realisan ható negyedik dimenzióval.

Nem merő játéka a véletlennek, hogy a beszélő film első komoly esztetikai próbálkozása Wagnernek a «Gesamtkunst» vizionáriusának gigantikus tetralógiája a «Nibelungok gyűrűje» lesz hisz a beszélő film tényleg a legimpozánsabb technikai objektivációjává fog válni a jövőben már kialakulófélben levő Gesamtkunst-jának, melyben az optikum és akusztikum kinetikus korrelációja még talán a Wagnalia grandiózus katalizmáját is képes lesz adekvát formában interpretálni.

Ami bennünket különösen érdekel a beszélő filmben, ez elsősorban maga a tény, hogy vele a filmgyártás és élvezés egy teljesen új korszaka kezdődik. Teljesen jogosult u. i. Keiserlingnek az a feljegyzése, hogy a utolsó évek filmjeinek 90%-a az amerikai infantilizmus baktériumaival telítették az európai társadalmi és kulturális élet atmoszféráját, mely a rágógumitól és charlestontól kezdve egészen a már csaknem általánossá vált kulturális dilettantizmus mármár katasztrófáival fenyegette a Renaissance inspirációján modernizálódott görög-római örökséget, az Esprit és Geist specifikusan európai kulturáját.

Az európai intellektuális hozsánmája közepette született meg a beszélő film, amely alkonyát jelenti a «burlesque»-nek, «happy-end»-nek, «cow-boy»-izmusnak, kalandorfilmeknek s mindazoknak a nivótlan, durva és gyerekes scénaábrák, melyeket a darmstadti filozófus az «amerikai kremlinizmus» gyűjtőnévvel illet. A kizárólag formális jelentőségű scénaábrák helyett ezentúl majd a tartalmi értékre

tevédők át a súlypontot az európai klasszikus és modern irodalmi értékek valóságos renaissance-át fogjuk megérteni. Az amerikai technikával párosult európai szellem soha sem sejtett lehetőségek széles perspektíváin keresztül fogja a múlt és jelen nagy vizionáriusainak átéléseit congeniális alkotásokban a jövő síkjaira vetíteni. — Nem túlzás Maeterlincknek az a feltevése, hogy a jövő filmművészete a jelen drasztikus és torz realizmusának reakciójaként a tömegek elementáris erővel megnyilvánuló «metafizikai szükségleteim» fog alapulni s a műszakkunknak egy új, modern kultuszához fog vezetni, valószínűleg expresszionista mance-okkal telített formában.

Vessünk azonban egy szempillantást a beszélő film kultur-szociális jelentőségére is. A mozi az újság után korunk legintenzívebb kulturszükséglete lett. A tartalmas filmremek hatása a félművelt tömegek magasabbrendű kulturális szükségleteinek felbresztését illetőleg felbecsülhetetlen s a fennebb tárgyalt esztetikai perspektívák kvalitatív eredményeivel szemben a kvantitatív-collectív haladást fogja képviselni. A közvetlen eredmény, a standard szépirodalmi művek iránti érdeklődés, a közvetett következmény pedig a filmrevitt irodalmi munkák mind nagyobb példányszámában való fogyasztása lesz, az eddig üzött colportage és ponyvairodalom kultusza helyett.

E collectív nevelő hatáson kívül tekintetbe kell még vennünk az ezzel kapcsolatos secundár jelentőségű hatásokat is, amelyek: a közizlés finomodása, a morális érzék fejlődése s a collectív mentalitás «iffienc»-tódása.

Van azonban a beszélő filmnek egy Achilles-sarka, amelynek immunizálása nem csupán a fenti esztetikai és szociális perspektívák megvalósulásának, hanem magának a beszélő filmnek is létkérdése. A beszélő film prosperálásának conditio sin qua non-ja u. i. egy mindenki által beszélt s a filmstarok által könnyen megtanulható világnyelv lenne. Hogy az angol, német

és francia nyelvek — a többről nem is beszélve — erre nem alkalmasak, azt már a nagy filmkorszak vezetői saját kárukra tapasztalhatták; az amerikai angolság vizualizációját kellett Angliában, a franciák visszautasították az angol és német szövegű filmeket, a németek bojkottálták a francia nyelvűeket stb. Vegyük még hozzá azt is, hogy a nagy starok még többé tanulás után sem lennének képesek e világnyelvet egy állam sem kifogásolással beszélni, valamennyi filmet valamennyi világnyelven elkészíteni pedig technikai és gazdasági abszurdum lenne.

Épp ezért fordult az utolsó hetekben az amerikai filmvilág érdeklődése mindjobban az Esperanto világnyelv felé, amelyet, mint neutrális második világnyelvet egy állam sem kifogásolhat. Grammatikája oly egyszerű, hogy egy óra alatt megtanulható. Szóttára csupa internacionális szavakból áll s így már az átlagműveltségű ember is minden tanulás nélkül, többé-kevésbé megértheti az esperanto szöveget. Kiejtése oly egyszerű és annyira fonetikus, hogy a filmstarok két-három heti gyakorlat után tökéletes akcentussal beszélhetik, a közönség pedig, miután végighallgatott három-négy beszélőfilmet, azon venné észre magát, hogy — tud esperantót!

Az Uj Kelet f. hó 21-iki számában a beszélőfilmről megjelent cikk írója azaz érvel, hogy az amerikai filmek 65%-a amugy is belföldön marad s így az angol nyelvű szövegek meg fognak

felelni a célnak. Nem vonjuk kétségbe, hogy az idézett cikk róla kiváló statisztikus, de — nem jó izletember a még kevésbé jó pszichológus; teljesen megfélemezett ugyanis két évtized: elsősorban az amerikai filmkorszak teljes erővel fogtak küzdeni a többi kontinenseken kivéti hegemoniájuk megtartásért s semmi szin alatt sem lesznek hajlandók interkontinentális piacukat az európai konkurenciának átengedni, másodsor pedig a jelenlegi filmstarok 90%-a nem beszél az angol nyelvet oly tökéletes akcentussal, hogy angolul játszassék s körülbelül egy évtizedre lenne szükségük, hogy e követelménynek megfelelhessenek. Az angol nyelv exclusiv bevezetése a beszélő filmben súlyos anyagi veszteségekkel s a művészi nívó rendkívül súlyos csökkenéssel járna.

Ép ezért biztosra vehetjük a krízisnek az esperanto világnyelv bevezetése által megoldását, amellyel a legutolsó akadály is elhárulna a beszélő film jövőbeli diadalutjából. Valószínű, hogy tíz év múlva ép olyan iróniával emlékezünk meg a jelenlegi primitív «néma» filmről, mint ahogy ma az első angol személyszállító vasutról, melynek európai munkáiban megrögzött megaláztatásból nem minden komikum nélkül olvashatjuk: «Március hetedikén szép idő esetén, indulás 6 óra 20 perckor; a t. utazóközönség kéretik az esernyőket is elhozni.» Hja, változnak az idők s mi is velük változunk. Még pedig egyre gyorsabb iramban.

Edmunda Székely.

Autó-motor-aviatika

Autóverseny szaltókkal

Ausztráliában bikaviadatszerű jelenetekkel szolgáló az Aspendale autódrom megnyitó versenye

Az autómobilversenyek nem szükhöznek nagy izgalomnak. Kifarolások csuszások, bukások napirenden vannak, de nálunk még teljesen ismeretlenek azok a versenyek, melyek nem is annyira a sport jelszavával kerülnek előtérbe, hanem inkább a közönség izgalomvágyának kielégítésére, borsos, a maximum fölé emelt helyekkel. Ausztráliában például napirenden vannak az efafta versenyek, sokezer néző aszisztál s a csodálatos csupán az, hogy akadnak bolondok, akik vállalkoznak arra a gladiatori munkára, mely igen gyakran nyaktöréssel végződik.

Az ausztráliai Aspende-pályát nemrég építették újra. A megnyitó verseny 70,000 néző jelenlétében folyt le. És a hetvenez nézőnek volt is mit látnia, a bukások olyan tömege esett erre a napra, amire eddig nem volt példa, de a legsodálatosabb az volt, hogy a versenyző bikaviadorok minden sérülés nélkül uszták meg a «sporteseményt».

A harmatkoros versenynek mindjárt a startja izgalmat hozott. A tömegstarti alkalmával — nyolcan indultak a keskeny pályán — ketten összekaptak és mivel egyik sem hagyta magát, hát mindketten, mint valami motoros Dugovicsok — feborultak. Bajuk nem történt, az egyik szervezett csupán kartorést, ami Ausztráliában nem tartozik a komoly sérülések közé.

A bukások sorát Cooper nyitotta meg, nyolchengeres Italotján, aki vagy 140-es tempóban haladt. Egy kis bukás után kocsija felugrott, irányt váltortatott és kilendülve a pályáról, a szoros értelmében beugrott a pályát szegélyező mély árokba. Onnan valahogyan visszaugrott és négykerékkel az égnak meredve, várt arra, hogy vezetőjé, aki a bukás alkalmával kirepült a vezetőülésből, a mezőközel megerősítve, felfordítsa a kocsit és vigán tovább keverezze. Alig öt perccel később J. Day (Bugatti) szolgált keffemes látvánnyal. Ennek egyik hátsó gumija vált le, a kocsit kettőt szaltóztott és összetört. Day, aki végig bekaporgott az ülésbe, sértetlenül menekült, bár a volán majdnem megfogta, úgy nekiszorította nyakát a szerelők-falnak.

A legérdekesebb a dologban az, hogy Cooper a zutolsóelőtti körben ismét bukott és ismét — nem történt baja, sőt — meg is nyerte a versenyt, mert az élvadásnak ellogyott a benzinjé, s többiek pedig már régebben kitérték a sorból.

Igy festenek az autóversenyek Ausztráliában.

Az orvosok ma már álláspontra szert gyógyíthatatlan betegek, betegek kezelését vállalja e célra létesült Diätätikal Sanatorium Periviagos tást nyújt: Diätätikal Sanatorium Carel-Marl, jud. Salaj.

Elevenkönyvek

Fiatalok és beérkezettek újszerű írásait adjuk ebben a sorozatban. Új és szenzációs azonban az is, hogy szép kiállítású, egészvászonkötésű könyveket adunk ezzel a sorozattal a lehető legolcsóbb árban, az olvasóközönség legszélesebb rétegei számára.

10 kötet
egész vászonkötésben
820.— lej.

Havi részlet: 150.— lej.

- Benoit:** A király gyűrűje.
- Carco:** A hurok.
- Cocteau:** A párisi fiú.
- Curwood:** Kazán, a farkaskutya.
- Hese:** Sziddhárta.
- Kistemaekers:** Váltott előfogattal.
- Michaelis:** Hét nővér.
- Spunda:** A halottbűvölő.
- Unamuno:** Ez aztán a férfi!
- Wells:** A tengeri tündér.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályán, 130-ételes havi részletben is.

9.15: Hanraékes művész, vészno khangverse Pósa Lajos vas fel; cia nyelv közreműködésével vészno és 22.20: Zer 16: Délutó mág. kódesével borbély. Frankfurt, 21: Pucc előadása don 5xx verseny; hangverse gorabasz Nápoly, 17 verseny; operájának trió; 20.45 Concerto

9.15: Gran beu hírek; jelzés, idő kari hang menyasszo Studioból; tés és hir Bécs, 17.3 stein 'zon sével; 19. énekesnő előadása. Berlin, 17. ljean Gil ének a sze ventry Ex tett; 16.30 langer »T tés; 22.30 M. Corran Kassa, 20. hangverse senyénekes Königsberg Kaufte Bra Leipzig, 20 rájának el 2. L. O. L Liesse He nye; 19.30 verseny; rítion) han »Crispino »nak közv. a ra közv. a

A muzsikus ember

Írta: Salom Aléchem. — Szabó Imre fordítása

És az asszonyok? Nos, ezek aztán igazán egészen kijönnek a sodrukból. Nem valószínű, hogy az engesztelő nap előestéjén, amikor jámbor asszonyi kezek elkészítik a vászgyertyákat, a halottak lelkiüdvéért, sírnak annyit mint amennyi könnyet hullajtának, amikor Stempenyu előadja darabját.

Stempenyu és az ő zenekara

Minden városban, amelynek szerencséje volt falai között látni Stempenyut és zenekarát, óriási izgalomban voltak. A szívek mindenütt feléje dobogtak.

Psztt! Itt jön a malom felől a kocsi, négy ló előtte, bizonyára lakodalmasok ülnek benne.

— Dehogy lakodalmasok. Bizonyára muzsikások. Stempenyu érkezett meg kompániájával.

Ó Stempenyu! Stempenyu csakugyan itt van? Nohát! Ha itt lesz, akkor bizonyára felejthetetlenül szép lesz a alkalom.

A fiatalasszonyok elvörösödnek, a fiatal leányok rendezgetik hajukat, befonják, a fiatal fiúk felhúzzák nadrágjukat és futnak, futnak Stempenyu elé. Még felnőttszidók és szakállas, házas emberek, felbukkannak és elégedetten nevetnek.

Lassan azután a kocsi eljut a szállás elé. Közben megtekinik emberekkel az utca, mindenki megáll egy kicsit, hogy megmustrálja Stempenyut s zenekarát.

— Nézzetek oda, hogy tülekednek! Nézzétek csak, hogy dolgozik az az ember ott az ököfélével, ő szeretne az első lenni! Mit lehet látni? Mi látnivaló van? Bolondok! De mit is lehet csodálni muzsikus embereken?

Össze-vissza kiabálnak az emberek, közben odamennek a kocsihoz, hogy a megkritizált embert, a muzsikust, alaposan megnézzék maguknak.

Elsőnek a kocsiból Jankel kontrabassz lép le, az, aki kontrázik Stempenyunak, basszus ember, nagyon becsült orrcsonttal, utána lép Leib is, hóna alatt a klarinét, nagyon álmos emberke, vastag ajkai vannak, azután Chaikel Horbats jön, akít Chaikel badchennek neveznek. Legközelebbi szomszédja egy fekete, borzas zsidó, hosszú, vad szemöldökkel: Schneier Mayer, a tszekundás. Aztán három dagadt arcú ifjú száll le a kocsirol, a szemük véraláfutásos, nagy fogaik vannak, ezek a tanonok. Legvégül jön Mechese. Ő az, aki üti a nagy- és kisdobot. Magával is hozza az instrumentumait, amely, becsületemre mondom, kétszer akkora, mint ő maga. . .

Ez Stempenyu zenekara. . .

Fiatalok gyülekeznek a különös társaság köré. A chéderből a gyerekek kilopóznak és odacsoportosulnak a kocsi mellé és körülveszik Stempenyu zenekarát. A fiatalok nyugtalanok, az egyik megcsodálja a klarinetet, a másik erősen veri a dobot, a harmadik meghuzza a g-hurt a brácsán, Jokl azonban hátbaüti az egyik fiut, a másikat megfenyegeti ujjával és mindenki-nek pofonokat ígér. A dob bömböl, a hur sóhajt, Jokl szitkozódik, a gyerekek nevetnek, egyszóval az egész város cseng az örömtől.

Igy van ez Omelnikben, így van ez

Gontejarszban, így van ez minden városban, amely Stempenyut látta falai között. Egyszóval Stempenyu játszaní fog hegedüjén és ezzel meg fog indítani egy egész világot.

Stempenyu készülődik

Nagy öröm nagyon Mapepwkában. Rebb Chaim Benzion Glock kiházasítja lányát a legfiatalabbikat, Rikélet Nos, miértis ne örüljön az ember az örvendezőkkel? Miért hagyjon elszalajtani az ember egy ilyen nagyszerű alkalmat? Hiszen tudvalevő, hogy Chaim Benzion Glock, mint mondani szokás, a leggazdagabb ember a városban és bizonyos, hogy egyetlen polgár nem fog elmaradni a lakodalomról. Egészen bizonyos, hogy mindnyájan jelennek. Az egyik, mint jóbarát, a másik irigységből, a harmadik, hogy kötelességének eleget tegyen, a negyedik, hogy felesége ékszerait mutassa, a gyöngyöket, a fülönfüggőt, a nyakláncot. A legtöbbje azonban azért jön, hogy hallja Stempenyut játszani. Röviden megmondva, Mapepwka nagyon, nagyon örül Rikélet lakodalmának.

Egészen különös részt vesz a lakodalmi örömlében Eizik Naftali, aki asszonyával és gyerekeivel jelent meg Eizik Naftalinak egyébként nagy oka volt, hogy együtt örüljön a násznép-pel, mert először üzletarsa volt Chaim Benzion Glocknak, közösen bérelték a malmot, azonfelül pedig szsegről-végről rokonok is voltak.

Eizik Naftali felesége, Dvosche Malke, nagyon szépen fel volt cicomázva. épen úgy, mint egy igazi árokon. Ide-oda forgott, kezeit mozgatta, kiabált, lamentált és igyekezett olyanok mutatkozni, mintha bokros teendői lettek volna. Menye, Ruchele, aki a menyasszony mellett állott, úgy volt felöltözve, akárcsak egy hercegnő, két szeméi úgy szikráztak, mint a drágakövek, arca pedig égett, mint két égő rózsza. Az egyik kezével rendezte a menyasszony haját, ami régi szokás szerint a »befődés« előtt kuszán széjjelomlott, a másik kezével a menyasszony fehér nyakát simogatta és nem vette észre, hogy egy égő fekete szem pár nézett feléje, szemek, amelyek nagyon élesen figyelték őt. . .

A szolgák szorgosan ide-oda futottak. Menyasszony és vőlegény rokonai lármáztak és ordítottak.

— Legfőbb ideje, hogy már »befődjék« a menyasszonyt.

— Meddig hagyjátok bőtölöt a fiatalokat?

— Botrány, az ilyen hosszú napon bőtölötletni.

És egyszerre szinte kórusban kiabálták:

— Legfőbb ideje már! Legfőbb ideje már!

Eizik Naftali, akinek bársonysapka volt a fején, fel és alá sétált, összefon karokkal. Dvosche Malke nagy lármát csapott, a többi rokonok ide-oda futottak, gesztikuláltak kezeikkel, de senki semmit nem tett.

— Miért nem történik valami? — kérdezték az egyik oldalon.

— Meg kellene kezdeni már, feltétlenül meg kell kezdeni — mondották más oldalról.

— Ki látottilyent? A fiatalokat még

mindig éheztetik.

— Valóban hallatlan, hogy ilyen sokáig hagyják őket bőtölöt, — volt a válasz.

— Vajjon miért futkosnak ide-oda, mire jó ez a futkosás?

— Futkosnak, lármáznak, de mindenki ottmarad a helyén. Ilyenek, akik segíteni jönnek.

— Legfőbb ideje már, hogy tegyünk valamit. Elég a beszédből.

— Hol vannak a muzsikások? — feltek a menyasszony rokonai.

A muzsikások pedig felkészültek a munkára.

A muzsikások fölkészülöttek a munkára, hangolták a szerszámokat, kezték a hurokat és a vonót, Jokl Basszus egy fiunak a fülét ráncigálta és a világ legkomolyabb hangján jelentette ki:

— ide figyelj, kölyök, én majd megtanítlak, hogyan kell kenni a nyiretlyüt

Mechese, a dobos, rostás állat vakkarta, Chaikel Badchen odalépett egy melamed elé, egy szippantás burrot kért, vicceket mondott, anekdotázott, a nagyfogu, donha emberék odacsoportosultak Stempenyu köré, aki muzsikus nyelven diskurált velük.

— Ki az a szép feherénp, aki ott áll a menyasszony mellett? — kérdezte

Stempenyu, miközben oldalpillantást vetett a szép Ruchelera.

— Eredj csak Jerachmil — szölt oda azután az egyik muzsikus fiúhoz — eredj, tudakold meg, kicsoda. De gyorsan, Jerachmiel, gyorsan!

Jerachmiel gyorsan eleget tett a parancsoknak és hozta az üzenetet.

— Nem leány, hanem már asszony. Eizik Naftali menyje és Chaimzkből való, ez pedig, látja, ez itt a bársony sapkával a fején, ez a férje.

— Hogy az ördög bujjon beléd — kedveskedett Stempenyu — ilyen gyorsan megtudtad? Szép nő, gyönyörű, nézd csak, hogyan villognak a szemek.

— Ha akarja, odamehöztek beszélgetni velem!

— Bujj a föld alá! — szölt Stempenyu. Ha beszélni akarok velem, ahhoz nem kell közvetítő. Majd odamegyek magam hozzá!

Stempenyu hegedüje

A szömyü ide-oda futkosás, mérgeződés után, végre eljutottak a menyasszony fejének ábeidéséhez. A menyasszonyt széjjelomló hajjal leültették a szoba közepén egy székre, leányok és asszonyok köre telepedett hozzá, Stempenyu pedig a ceremóniát komoly muzsikával bevezette.

Stempenyu játszik. . .

(Folyt. köv.)

MOST JELENT MEG!

Dr. ROHN HILBEL: A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti:

A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét;
a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit;
a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ára 60. lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvosztályában.

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ UJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobruza, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya